

О.О. Гумінська,
Л.І. Туровська

ВИВЧЕННЯ МУЗИКИ

5-8 КЛАСИ

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ
ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МУЗИКИ
ОПОРНІ СХЕМИ ТЕМАТИЗМУ ПРОГРАМИ

ББК 74.268.53

Г93

*Схвалено комісією з дисциплін художньо-естетичного циклу
Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України
(протокол №14/18.1-360 від 22.04.2005 р.)*

Гумінська О.О., Туровська Л.І.

Г93 Вивчення музики в 5-8 класах: Календарно-тематичне планування уроків музики. Опорні схеми тематизму програми. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. — 72 с.
ISBN 966-692-678-4

Календарно-тематичне планування уроків музики упорядковано відповідно до навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням дисциплін художньо-естетичного циклу “Музичне мистецтво. 5-8 класи”. Учитель матиме даний посібник за основу для організації різнопланової музичної діяльності на уроці музики, розуміння предмету учнями, вироблення навичок хорового, інструментального виконання, розширення музично-естетичного кругозору.

Опорні схеми тематизму програми є першою спробою образно-схематичного представлення найважливіших музично-естетичних понять, що вивчаються в ЗНЗ на уроках музики.

Для вчителів музики загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням дисциплін художнього естетичного циклу та студентів педвузів.

ББК 74.268.53

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальне видання
ГУМІНСЬКА Оксана Олексіївна
ТУРОВСЬКА Лідія Іванівна

ВИВЧЕННЯ МУЗИКИ:

**Календарно-тематичне планування уроків музики.
Опорні схеми тематизму програми
в 5-8 класах**

Головний редактор *Б.Є. Будний*

Редактор *О.О. Мазур*

Художник *В.І. Гумінський*

Комп'ютерна верстка *Н.О. Ягній*

Підписано до друку 13.10.2008. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 4,18. Умовн. фарбо-відб. 4,18. [В. 5]

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-06-07, 52-05-48, 52-19-66

publishing@budny.te.ua

www.bohdan-books.com

© Гумінська О.О., Туровська Л.І., 2005

© Навчальна книга – Богдан,
макет, художнє оформлення, 2009

ISBN 966-692-678-4

Гумінська О.О., Туровська Л.І.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МУЗИКИ

Передмова

Найвища мета виховання –
служіння істині, добру, красі.

А. Дістервег

Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням дисциплін художньо-естетичного циклу “Музичне мистецтво. 5-8 класи” (укл. О.О. Гумінська), зміст якої базується на закономірностях музичного мистецтва (зв’язках музики з життям), на базових категоріях та поняттях, відображених у державних стандартах освітньої галузі “Естетична культура”, зокрема музичної змістової лінії, одним зі своїх завдань визначає формування діяльнісного ставлення до музики: збагачення досвіду практичної музичної діяльності, формування спеціальних художніх умінь, навичок спілкування з питань мистецтва, розвиток художньо-творчого потенціалу особистості. Дане завдання вирішується шляхом організації різнопланової музичної діяльності учнів на уроці: слухання музики, хоровий спів, музикування на елементарних музичних інструментах, рухи під музику, виконання творчих завдань.

У програмі подається переважно навчальний матеріал для слухання музики та хорового співу. Окрім того, представлено варіанти творчих завдань. Формування ж діяльнісної особистості можливе в умовах комплексного використання різних видів діяльності, інтерактивних методів навчання, які знаходять своє відображення у змісті календарно-тематичного планування.

Учитель музики має змогу творчо реалізовувати матеріал програми, використовуючи інший музичний матеріал, враховуючи тип школи, можливості класу. Він також має право самостійно доповнювати або замінювати подані зразки відповідно до теми та завдань уроку рівноцінними високохудожніми творами.

Д. Кабалевський не раз підкреслював, що програма не є догмою і що рухатись можна різними шляхами, розкриваючи нові грані та відтінки музичних творів, тематизму. Програма та календарне планування — той орієнтир, на основі якого кожен учитель музики може сформувати власне педагогічне обличчя, власний стиль. Це — норма у мистецтві взагалі, а тим більше — у педагогіці мистецтва.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МУЗИКИ.

5 КЛАС

№ з/п Дата	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип уроку	Навчальний матеріал за видами діяльності на уроці					Література, допоміжний матеріал, наочність
				Слухання музики	Хоровий спів	Музикування	Рухи під музику	Виконання творчих завдань	
Тема: "Музика і література"									
1	Музика і література. Літературна основа пісні.	Зв'язок музики та літератури. Вірш як літературна основа пісні, пісня-гімн, пісня-символ.	Вступний урок.	"Матір Україна" (уривок з театралізованого музичного дійства до Дня Незалежності України): "Молитва за Україну", "Станемо на коліна", "На землі ми велика родина", "Отче наш небесний", "Многая літа", "Ой роде наш красний", "Хліб та сіль".	М. Лисенко, О. Кониський. "Молитва за Україну" — ескізне виконання. "Гей, школярки-соколи" або Гімн рідної школи (розучування).		Відтворення ритму та метру пісні "Гей, школярки-соколи".	Створити герб (емблему) рідної школи.	59, 59-64; 70; 15, 28-38; 68, 58-62 69; 66; 92. Відео-матеріали "Молитва за Україну".
2	Література в балеті.	Лібрето як літературна основа балету, балет "Лілея" К. Данькевича, адажіо, балетний парний танець.	Урок поглиблення теми.	К. Данькевич. Адажіо з балету "Лілея"	"Гей, школярки-соколи" або Гімн рідної школи (виконання).	Супровід до пісні.	Танцювальні рухи під Адажіо.	Знайти інформацію про музичні захоплення Лесі Українки.	37. Ілюстрації до балету "Лілея", вірш Т.Г. Шевченка "Лілея". Портрети Т. Шевченка і К. Данькевича.

3	Література в опері ("Музикальність поезії Лесі Українки").	Лібрето як літературна основа опери, опера "Лісова пісня" В. Кирейка, музикальність поезії Лесі Українки, дует, поетичні та музичні образи краю.	Урок поглиблення теми.	В. Кирейко. Дует Мавки та Лукаша з опери "Лісова пісня"	"Гей, школярки-соколи" або Гімн рідної школи (виконання). О. Смик. "Волинь" (розучування).	Супровід до пісні.	Показ мелодії при розучуванні пісні "Волинь".	Вокальна імпровізація слів-асоціацій про рідний край (розспівка),	88, 16-18. 96; 87. М. Дерегус "Мавка" (репродукція картини). Портрети Лесі Українки, В. Кирейка.
4	Література у програмній музиці.	Програмна музика, її зв'язок з літературою. Фортепіанний цикл "Пори року", структура, зв'язок фортепіанної музики з поезією.	Урок поглиблення теми (урок-мандрівка).	П. Чайковський. Цикл фортепіанних п'єс "Пори року": "Жовтень".	О. Смик. "Волинь" (виконання).	Супровід до пісні "Волинь".	Пластична імпровізація до "Осінньої пісні" П. Чайковського з циклу "Пори року".	"Уявимо пейзаж": створення за допомогою слів-асоціацій картини рідного краю.	29, 63-68; 15, 94-96; 81, 269-270; 72. Портрет П.І. Чайковського.
5	Музична легенда.	Літературний жанр легенди, музичні образи в "Легенді про таланти", музичний талант, трієсті музики, українські народні інструменти.	Урок поглиблення теми.	Українські трієсті музики. "Віночок українських народних пісень і танців"	О. Смик. "Волинь" (виконання). В. Шаповаленко. "Любіть народну пісню" (розучування).	Музикування на сопілках, бубнах.	Відтворення рухів українських народних танців (ковирялочка, притупи, напівприсідання, плетінка тощо).	Створення "Легенди про танці".	Легенда про таланти. Відеоматеріали: "Гопак". Ілюстрації.

6	Музична казка.	Літературний жанр казки, музичні образи в казках, музичний інструмент — головна дійова особа.	Урок поглиблення теми.	Відеоматеріал про сопілку. Читання "Казки про народну пісню" в супроводі сопілки (учитель або учень).	В. Шаповаленко. "Любіть народну пісню" (виконання ланцюжком).	Музикування на сопілці.	Відтворення рухів українських народних танців (ковирялочка, притули, напівприсидання, тощо).	Представлення власних легенд. Д/З: Створення казки з головним героєм — музикантом.	17; Відеоматеріали: "Українські музичні інструменти".
7	Музичне оповідання.	Літературний жанр оповідання, музичні герої оповідань, чумацька пісня, терцюве двоголося.	Урок поглиблення теми.	Читання оповідання "Любов чумаків до пісні", "Чумацький шлях" І. Корнілевич, А. Матвійчук, або О. Гавриш, С. Галябарда. "Чумаки".	Українська народна пісня "Над річкою бережком" розучування. В. Шаповаленко. "Любіть народну пісню".	Музикування гармонічного супроводу (на ф-но грає учень ДМШ).	Диригування піснями. Показ руху мелодії, фраз та метра пісні "Над річкою бережком".	Представлення власних казок. Д/З: Повторення пісень на тексти Т. Шевченка.	61; 65.
8	Пісенна поезія (Музикальна Шевченкіана).	Музикальність літератури (поезії), музична шевченкіана, канон.		Читання поезії Т. Шевченка "Думка" ("Тече вода в синє море"). Б. Лятошинський. Хор "Тече вода в синє море". П. Дука. Сучасна естрадна пісня "Тече вода в синє море". Музична вікторина.	А. Філіпенко. "Зацвіла в долині" — повторення; Я. Степовий. "Зоре моя вечірняя" (розучування). Укр. нар. пісня "Над річкою бережком" (спів канон).	Супровід до пісні "Над річкою бережком".	Диригування, показ фраз у піснях "Зацвіла в долині", "Зоре моя вечірняя".	Вокальна імпровізація (розспівка) на текст "Тече вода в синє море".	32; 37; 77. Т. Шевченко Думка "Тече вода в синє море". Портрети Т. Шевченка, Б. Лятошинського.
9	Музика і література.	Зв'язок музики з літературою (в музичних, літературних жанрах). Тематична атестація.	Підсумковий урок.	Музична вікторина з творами до даної теми.	Виконання вивчених творів.			Виставка кращих творчих робіт.	Структурна модель теми.

Тема: "Музика і живопис"

1	Твори мистецтва, народжені історією.	Хрещення України-Руси в живописі, скульптурі, музиці. Образ Володимира Великого у творах різних мистецтв.	Вступний урок.	"Володимир Великий" (уринок з театралізованого музичного дійства до Дня Незалежності України).	Українська народна пісня "Слава Володимиру" (розучування).	Імітація святкових дзвонів.	Відтворення руху мелодії, фраз та метра.	Вокальна імпровізація (розспівка) на слова "Слава Володимиру".	68, 63–76, 30, 274–319; 66, 72–73. Ілюстрації Володимирського собору. М. Васнецов. "Крещення киян в водах Дняпра" (репродукція). Пам'ятники Володимиру в Києві та Лондоні (фото).
2	Спільний образ у живописі та музиці.	Образ козацтва у живописі та музиці, історична пісня, дума (особливості її мелодики та побудови), історія картин про козака Мамая.	Урок поглиблення теми.	К. Данькевич. Хор "Чорний крук" з опери "Богдан Хмельницький".	Українські народні пісні "Ой, козаче, ой Мамаю" (розучування), "Слава Володимиру" (виконання).	Імітація ходи козацької кінноти.	Диригування піснями "Слава Володимиру".	Історичні оповідання (з підручника історії), розказані речитативом, на розспів.	Репродукції картин із зображенням козака-бандуриста, кобзаря (І. Рєпін. "Козак в степу", Ф. Стівбушенко. "Козак-бандурист", М. Деревус. "Дума про козака-бандуриста").
3	Історичні події в живописі та музиці.	Твори живопису та музики, що відтворюють одні історичні події; гравюра, музика церковних дзвонів.	Урок поглиблення теми.	Українська народна пісня "Ой, козаче, ой Мамаю". Дзвони.	Українські народні пісні "Ой козаче, ой Мамаю" (виконання), "Почаївська Мати Божа" (ескізне виконання).	Супровід до пісні "Ой козаче, ой Мамаю". Імітація дзвонів до пісні "Почаївська Мати Божа".	Відтворення руху мелодії, фраз та метра.	Д/З: Виготовлення шумових інструментів з предметів побуту.	Н. Зубрицький "Облога турками Почаївської Лаври" (репродукція гравюри). Буклети про Почаївську Лавру.

4	Музичний та живописний пейзаж (Мариністи).	Образи природи в живописі та в музиці. Мариністи — ті, що зображують море. Засоби виразності музики та живопису (гармонія, фактура — колір, колорит), симфонічний триптих.	Урок поглиблення теми.	К. Дебюссі. Симфонічний триптих "Море": "Гра хвиль".	Українська народна пісня "Ой козаче, ой Мамаю" — (виконання). В. Шайнський. "Діти люблять малювати" — (розучування).	Вокально-інструментальна імпровізація "Море".	Пластична імпровізація "Хвилі".	Використання виготовлених інструментів для власної композиції. Д/З: Малюнки до музики.	30. Репродукції картин Н. Сомка, С. Макаренка, М. Мороза, імпресіоністів. Портрет К. Дебюссі.
5	Музика, народжена живописом	Музичні твори, написані на основі живопису. Е. Гартман, і М. Мусоргський, фортепіанний цикл.	Урок поглиблення теми.	М. Мусоргський. "Картинки з виставки": "Проголянка", "Золоті ворота" "Балет пташенят, що не вилупились", "Бидло".	В. Шайнський. "Діти люблять малювати" (виконання).	Імпровізована інструментальна п'єса на тему "Балет пташенят"	Пластична імпровізація п'єси "Балет пташенят, що не вилупились".	Д/З: Малюнки до "Золотих воріт".	81, 166-168; 89. Портрети М. Мусоргського та Е. Гартмана. Репродукції картин Е. Гартмана.
6	Музичні та живописні техніки письма (Музично-живопис на акварель).	Засоби виразності образотворчого та музичного мистецтва (фактура — техніка), техніка акварелі, "музичний живопис", "живописна музика".	Урок поглиблення теми.	І. Іщенко. "Акварелі" для скрипки та фортепіано.	Колядка "Бог предвічний", щедрівки (розучування).	Мелодія колядки (гра на металофонах).	Відтворення руху мелодії, фраз пісні "Бог предвічний народився".	Живописна творчість на уроці під музику "Акварелі" І. Іщенка.	Опорна схема теми. Репродукції картин у техніці акварелі. Листівки-вітання зі святом Різдва. І 15, 4-5 (вірш "Святкова акварель").

7	Музично-живописне свято.	Образи Різдва та Нового року в живописі та музиці, колядка, щедрівка, кондак, Вертеп, віншування. Тематична атестація.	Підсумковий урок (фестиваль колядок та щедрівок)	Д. Бортиянський. Кондак Різдва Христового.	Колядки, щедрівки (виконання).	Супровід колядок і щедрівок дзвінками, бубнами то-що.	Конкурс гуртів колядників, щедрувальників.	Виставка атрибутів та декорацій Вертепу для представлення свого гурту.	Опорна схема теми. Листівки-вітання зі святом.
---	--------------------------	--	--	--	--------------------------------	---	--	--	--

Тема: "Музика в театрі"

1	Музика в театрі. Опера.	Театральні жанри (опера, балет, музична драма), увертюра, лібрето.	Вступний.	М. Лисенко. Увертюра до опери "Тарас Бульба", аріозо Тараса; М. Чурай. "Засвіт встали козаченьки"	М. Чурай. "Засвіт встали козаченьки" (розучування). Виконання щедрівок.	Ритмічний супровід пісні (ритмічне остинато — образ кінноти).	Гра "Диригент театру опери та балету" (диригування увертюрою).	Підбір ілюстрацій або власні творчі роботи на тему козацтва (живопис, графіка, декоративно-прикладне мистецтво, скульптура).	15, 72-78; 86. Портрет М. Лисенка. Ілюстрації.
2	Опера.	Хорові сцени в опері, їх значення в оперній драматургії.	Урок поглиблення теми.	М. Лисенко. Опера "Тарас Бульба": хор "Гей, не дивуйте, добрі люди"; К. Данькевич. Опера "Богдан Хмельницький": хор "Гей, не радійте, панове магнати".	М. Чурай. "Засвіт встали козаченьки" (виконання), українська народна пісня "Гей, не дивуйте, добрі люди" (розучування).	Звуквисотний супровід пісні "Засвіт встали козаченьки".	Показ руху мелодії та крокування під пісню "Гей, не дивуйте добрі люди".	Вокальна імпровізація на текст "Гей, не дивуйте, добрі люди" (розспівка).	47; 86; 32; 67, Т. 1. Портрети М. Лисенка, К. Данькевича. Ілюстрації.

3	Опера.	Характерні та оркестрові номери в опері.	Урок поглиблення теми.	В. Кирейко. Опера "Лісова пісня": аріозо Мавки, награвання Лукаша.	М. Чурай. "Засвіт встали козаченьки", "Гей, не дивуйте, добрії люди" (виконання).	Ритмічний та звуковисотний супровід пісні "Засвіт встали козаченьки".	Імітація гри на сопілці. Диригування пісні "Гей, не дивуйте, добрії люди".	Імпровізація-речитатив на тексти з "Лісової пісні" Лесі Українки.	96; 87. М. Дергус "Мавка" (репродукція картини). Портрети Лесі Українки, В. Кирейка
4	Балет.	Балет, історія виникнення, балети П. Чайковського, музичні образи.	Урок поглиблення теми.	Балетна музика П. Чайковського, вікторина: па-де-де "Вальс квітів" з "Лускунчика"; "Танець маленьких лебедів" з "Лебединого озера"; вальс з балету "Спляча красуня".	Вокалізи на теми з балетів П. Чайковського	Ритмічний супровід до "Танцю маленьких лебедів"	Рухи танцювальні ("Вальс квітів"), образні (па-де-де з "Лускунчика", "Танець маленьких лебедів" з "Лебединого озера").	Вокальна імпровізація на тему "Па-де-де з "Лускунчика" (розспівка у формі діалогу; хор з гамою, соліст з імпровізацією).	15, 79-85; 81, 270-273; 13. Ілюстрації.

5	Балет.	Історія українського балету, балет К. Данькевича "Лілея", музичні образи.	Урок поглиблення теми.	К. Данькевич. Адажіо з балету "Лілея".	Українська народна пісня на сл. Т. Шевченка "Якби мені черевики" (розучування). Повторення пісень на тексти Т. Шевченка "Зоре моя вечірняя".	Гра вступу до пісні "Якби мені черевики".	Рухи на відтворення мелодії.	Пластична імпровізація під читання уривку поеми Т. Шевченка "Лілея".	13. Ілюстрації до балету "Лілея", вірш Т. Шевченка "Лілея". Портрети Т. Шевченка і К. Данькевича.
6	Музика до драми.	Музика до драми, зв'язок музики з драматичним спектаклем, самостійне життя музики, творчість Е. Гріга.	Урок поглиблення теми.	Е. Гріг. Музика до драми Г. Ібсена "Пер Гюнт": "Ранок", "В печері гірського короля".	Українська народна пісня на сл. Т. Шевченка "Якби мені черевики" (виконання). Повторення пісень на тексти Т. Шевченка.	Гра ритму та мелодії "В печері гірського короля".	Танцювальні рухи під "Танець Анітри".	Пластична імпровізація під "Ранок".	15, 87; 57, 117-123. Портрет Е. Гріга. Ілюстрації.
7	Музика до драми.	Багатожанровість втілення шевченківських образів. Твори Т. Г. Шевченка в музичному театрі: музика до драми.	Урок поглиблення теми.	П. Ніщинський. "Вечорниці" (музика до драми Т. Шевченка "Назар Стодоля"): Інтродукція, хор парубків "Закувала та сива зозуля", заключна сцена ворожіння.	Повторення української народної пісні на сл. Т. Шевченка "Якби мені черевики", Я. Степовий. "Зоре моя вечірняя".	Супровід до пісень.	Диригування хорами з "Вечорниць". Рухи на відтворення мелодії.	Інструментальна імпровізація "черевички" (ритмічні остинато до пісні).	37; 39-45. Портрети Т. Шевченка і П. Ніщинського.

8	Мюзикл.	Історія виникнення, особливості музичної мови мюзиклу.	Урок поглиблення теми.	Р. Роджерс. Мюзикл "Звуки музики" (англомовний уривок).	Р. Роджерс. "Звуки музики": "До, ре, мі" (розучування). "Ой ти, красна весно", "Ой виходьте, парубойки", "Ой виходьте, дівчата" (розучування).	Музикування звукоряду до мажор.	Різні варіанти рухів для показу звуковисотності. Гра "Живе піаніно".	Новий текст до пісні "До, ре, мі".	95.
9	Мюзикл.	Мюзикл як синтез слова, співу, хореографії, драматичної гри, режисури.	Урок поглиблення теми.	Р. Роджерс. Мюзикл "Звуки музики".	Р. Роджерс. "Звуки музики": "До, ре, мі" (виконання), Виконання веснянок у мюзиклі "Ой ти, красна весно", "Ой виходьте, парубойки", "Ой виходьте, дівчата".	Супровід до "До, ре, мі", веснянок.	Інсценізація створеного мюзиклу (образні, ігрові, танцювальні рухи).	Створення сюжету "Весняного мюзиклу".	67, Т.2.
10	Музика в театрі.	Тематична атестація.	Урок-концерт.	Музична вікторина.	Виконання мюзиклу.				Опорна схема теми.

Тема: "Музика у храмі"									
1	Музика у храмах.	Значення музики як емоційного виразника духовного змісту. Єдність внутрішньої суті музики у храмах, спільність настрою, вплив на людину. Різноманітність музики у храмах.	Вступний.	Дзвони, знаменний розспів "Слава в Вышних Богу", Григоріанський хорал. Sanktus, Й.С. Бах. Хоральна прелюдія для органа.	Знаменний розспів "Гос-поди, воззва к тебе" (розучування) з нот. Гаївка "Заспіваймо, паняночки" (розучування).	Імітація дзвонів.	Показ руху мелодії "Господи, воззва к тебе".	Д/З: Підбір фотоколекцій "Міст і храмів" (протягом вивчення теми).	42; 63 84; 97, 29-35; 78. Храми (фото).
2	Музика у храмі різних епох.	Музика у храмі часів Київської Русі, епохи бароко. Знаменний (крюковий) спів, моподія, партесний спів.	Урок поглиблення теми.	М. Дилецький. Літургія: "Алілуя".	Гаївка "Заспіваймо, паняночки" (виконання). "Отче наш" (розучування).	Супровід до пісні "Заспіваймо, паняночки".	Диригування пісню. Показ руху мелодії молитви "Отче наш".	Вокальна імпровізація на текст "Алілуя".	63; 78; 97,41-44.
3	Музика Служби Божої. Літургія.	Поняття про Службу Божу, зміст та музика літургії, основні молитви. Композитори, які звертались до жанру літургії.	Урок поглиблення теми.	М. Вербицький. "Отче наш"; М. Леонтович. Літургія: "Отче наш", "Многая літа"	Гаївка "Заспіваймо, паняночки", "Отче наш" (виконання). О. Смик. "Писанка" (розучування).	Імітація дзвонів.	Диригування та показ руху мелодії "Отче наш".	Писанки: малюнки, яйця.	63; 21; 44; 45. Портрети М. Вербицького, М. Леонтовича.
4	Музика Служби Божої. Всеношна.	Зміст та музика всеношної. Композитори, які звертались до жанру всеношної.	Урок поглиблення теми.	М. Дилецький. Тропар "Христос Воскрес", "Воскресення день".	О. Смик. "Писанка" (виконання).	Ритмічний супровід до пісні "Писанки".	Диригування хорівими творами.	Писанки: малюнки, яйця.	98.

5	Музика Служби Божої. Меса.	Зміст та музика меси. Композитори, які звертались до жанру меси.	Урок поглиблення теми.	Й.С. Бах. "Глорія" з Меси.	О. Смик. "Писанки" (виконання). П. Дворський. "Мама Марія" (розучування).	Багатоголосний ритмічний супровід до пісні "Писанки".	Диригування піснями.	Живописна імпровізація в зошитах "Музика в соборі" під музику Й.С. Баха.	42; 3; 11; 84. Портрет Й.С. Баха.
6	Ave Maria.	Образ Богородиці, Мадонни, Матері у мистецтві.	Урок поглиблення теми.	Ф. Шуберт. "Ave Maria"; Д. Каччині. "Ave Maria".	П. Дворський. "Мама Марія" (виконання). Д. Каччині. Вокаліз на тему "Ave Maria" (розучування з пот).	Гра на дзвіночках, трикутниках для супроводу пісні "Мама Марія".	Показ руху мелодії вокалізу.	Вокальна імпровізація (розспівка) на текст "Мама Марія" ("Ave Maria").	22, 95-100.
7	Муруймо храм.	Тематична атеґстація "Мистецтва зустрічаються разом".	Урок контролю знань.	Слухання культурної музики різних країн світу (в сучасній обробці).	П. Дворський. "Мама Марія", "Муруймо храм" (ескізне виконання).	Ритмічний та звуковисотний супровід.		Виставка "Міст храмів".	Опорна схема теми.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МУЗИКИ.

6 КЛАС

№ з/п	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип уроку	Навчальний матеріал за видами діяльності на уроці					Література, допоміжний матеріал, наочність
				Слухання музики	Хоровий спів	Музикування	Рухи під музику	Виконання творчих завдань	
Тема: "Національні почуття в музиці"									
1	Символ держави — основа національних почуттів (Гімн — музика патріотичних почуттів).	Гімн, герб — символи держави. Життєві обставини, що викликають у людини патріотичні почуття. Гімн — музика патріотичних почуттів.	Вступний урок.	М. Вербицький, П. Чубинський. "Ще не вмерла України".	П. Чубинський, М. Вербицький. "Ще не вмерла України", Гімн школи (виконання). Є. Пасічник, П. Ребро. "Гей, шуми Великий Луже" (розучування).		Показ ритму та мелодії пісні "Гей, шуми, Великий Луже".	Д/З: Заповнити сторінки "Скарбниці почуттів" (вірші, репродукції, портрети, назви музичних творів, прапор, символіка).	70; 92. Відеоматеріали: "Гімн України" у виконанні О. Пономарьова, В. Кличка.
2	Символіка і національні почуття.	Символіка в житті людини й народу. Значення символів українського народу: хліб, сіль, червона калина, Т.Г. Шевченко, Хортиця тощо.	Урок поглиблення теми.	Г. Гладкий. "Заповіт". Українські народні пісні "Хліб та сіль", "Ой у лузі червона калина".	Українські народні пісні "Хліб та сіль", "Ой у лузі червона калина" (слухання та виконання). "Гей, шуми, Великий Луже" (виконання).	Ритмічний супровід до пісні "Гей, шуми, Великий Луже".	Показ руху мелодії пісні "Ой у лузі червона калина".	Вокальна імпровізація на слова пісні "Хліб та сіль". Д/З: Заповнити сторінки "Скарбниці почуттів".	70; 92. Символіка (ілюстрації, репродукції).

3	Історія і патріотичні почуття.	Історія — скарбниці героїчних образів (Ярослав Мудрий). Опера "Ярослав Мудрий" Г. Майбороди.	Урок поглиблення теми.	О. Спаринський. "Пливуть над Києвом"; Г. Майборода. Монолог Ярослава з опери "Ярослав Мудрий".	Я. Ярославенко. "За Україну" (розучування).	Гра метра та ритму пісні.	Крокування "За Україну" (образ війська).	Д/З: Заповнити сторінки "Скарбнички почуттів".	70. Портрети Я. Мудрого, Г. Майбороди.
4	Народний герой і національні почуття.	Героїчні почуття. Історія — скарбниці героїчних образів (Б. Хмельницький, січові стрільці, вояки УПА). Творчість К. Данькевича.	Урок поглиблення теми.	К. Данькевич. Дві арії Богдана "Небо беззоряне" та "Степ і степ один без краю" з опери "Богдан Хмельницький". Стрілецька пісня "На Україні сурми грають".	Я. Ярославенко. "За Україну" (виконання). Попурі на теми козацьких і стрілецьких пісень (слухання та ескізне виконання).	Супровід до пісні "За Україну".	Відтворення метра й ритму пісні (плескання — ритм, кроки — метр і навіпаки).	Розспівка у формі командної гри (від кожної команди — куплет козацької чи стрілецької пісні).	67, Т.1. Портрети К. Данькевича, Б. Хмельницького.
5	Віра та національні почуття.	Значення віри в житті народу; українська духовна музика.	Урок поглиблення теми.	М. Леонтович. Літургія: "Многая літа".	Т. Петриненко. "Господи, помилуй нас", "Многая літа" (розучування).		Рухи на відтворення ритму та мелодії пісні.	Вокальна імпровізація на текст.	46; 47. Портрет М. Леонтовича.
6	Віра та національні почуття.	Бог та Україна в житті українського народу; українська духовна музика.	Урок поглиблення теми.	К. Стеценко. "Благослови, душе моя, Господа". Літургія "Свята осанна Златоусту".	Т. Петриненко. "Господи, помилуй нас", "Многая літа" (виконання).	Гармонічний супровід (на ф-но — учні ДМШ).	Диригування піснею.	"Многая літа". Д/З: Заповнити сторінку "Скарбнички почуттів".	63; 78. Портрет К. Стеценка.

7	Рідний край та національні почуття.	Рідний край — джерело любові, натхнення. Творчість композиторів краю: тематика, жанри.	Урок поглиблення теми.	П. Дука, С. Пальчевський. "Мій рідний край". Сучасні пісні про рідне місто.	Б. Забута. "Моя вічна любов" (розучування).	Пісня з супроводом "Волинь" О. Смика.	Відтворення метру й ритму, руху мелодії пісні "Моя вічна любов".	Вокальна імпровізація-розспівка на текст: "Чом, чом, чом, земле моя, так люба ти мені". Д/З: Заповнити сторінку "Скарбнички почуттів".	Репродукції та фотографії із зображенням рідного міста.
8	Батьківщина і національні почуття" (Батьківщина Україна).	Мала та велика батьківщина — основне багатство людини, джерело національних та загальнолюдських почуттів. Музика, що оспівує малу та велику батьківщину.	Урок поглиблення теми.	О. Спаринський. "Благословенне місто прекрасне", С. Галябарда. "Це моя Україна".	Б. Забута. "Моя вічна любов" (робота над піснею, двоголоссям). О. Злотник, В. Крищенко. "Родина" (ескізне виконання).	Супровід до пісні "Моя вічна любов".	Хореографічна композиція "Танцює моє місто" (під пісню 1-2 пари танцюють вальс).	Д/З: Робота над проектом "Музично-культурна карта мого міста".	Репродукції та фотографії із зображенням рідного міста, столиці України.
9	Національні почуття у музиці.	Тематична атестація.	Підсумковий концерт-виставка.	Музична виставка.	Виконання вивчених пісень. Конкурси хорових диригентів.	Конкурс "Скарбничок почуттів". Підсумки проекту "Музично-культурна карта мого міста". Твір-роздум на тему: "Мені відомі патріотичні почуття".			Музично-культурна карта мого міста, столиці України. Опорна схема теми.

Тема: "Краса української музики"									
1	Що таке краса?	Мелодичність української народної пісні – основна ознака її краси. Українська народна пісня – основа професійної музики. Мелодія, речення, фрази, лад, тональність, рух мелодії, кульмінація, симфонія.	Вступний урок.	Л. Ревуцький. Симфонія №2, частина 2.	Б. Забута. "Моя вічна любов" (повторення); І. Шамо, Д. Луценко. "Кієве мій" (розучування).		Диригування симфонією. Показ руху мелодії пісні "Кієве мій".	Прислів'я та приказки про красу української народної пісні – згадати, відшукати, зімпривізувати.	Репродукції та фотографії із зображенням столиці України, рідного міста. Портрет Л. Ревуцького.
2	Де живе краса? (Краса навколо нас).	Краса музичних пейзажів в українській музиці.	Урок поглиблення теми. За вибором вчителя.	К. Стеценко. "Вечірня пісня", В. Заремба. "Дивлюсь я на небо".	І. Шамо, Д. Луценко. "Кієве мій" (виконання).	Вокально-інструментальна імпровізація на текст "Тихесенький вечір на землі спадає".	Пластичне інтуїтування у характері вальсу.	Вибір живописних образів різноманітної тематики, запропонованих учителем на дошці, під час слухання музики.	46, 47; 39. Портрет К. Стеценка.

3	Де живе краса? (Краса людської душі).	Краса людини, що творить музику. Легендарна піснетворка Маруся Чурай.	Урок поглиблення теми.	Читання уривка з поеми Л. Костенко "Маруся Чурай". Пісні Марусі Чурай: "Засвіт встали козаченьки", "Грицю, Грицю, до роботи", "Віють вітри".	І. Шамо. "Кієве мій" (виконання), О. Жилінський, В. Гутник, О. Кононенко. "На добро і надію" (розучування).	Супровід до пісні "Кієве мій".	Інсценізація пісні М. Чурай "Грицю, Грицю, до роботи".	Ритмічна імпровізація на мінорний звукоряд (розлікування).	38; Портрет М. Чурай.
4	Що дає нам краса?	Краса людини, що слухає і цінує музику. Необхідність переживання та відчуття краси.	Урок поглиблення теми.	М. Лисенко. "Елегія"; М. Скорик. "Мелодія".	О. Жилінський, В. Гутник, О. Кононенко. "На добро і надію" (виконання).	Ритмічний супровід до пісні "На добро і надію".	Вітворення метра й ритму пісні (нові варіанти вітворення: крокування ритму, диригування, плескання метра).	Вокальна імпровізація на текст "Тихесенький вечір на землі спадає".	86; 53; Портрети М. Лисенка, М. Скорика. Опорна схема теми.
5	Закони краси.	Відповідність образів, почуттів та засобів втілення — основний закон краси. Досконалість форм, мелодій. Українські народні пісні літературного походження, романс.	Урок поглиблення теми.	Українські народні пісні "Стоїть гора високая" (сл. Л. Глибова), "Чорнії брови, карії очі", "Вечір на дворі", "Ніч яка місячна" (М. Старинського).	О. Жилінський, В. Гутник, О. Кононенко. "На добро і надію" (виконання).	Багатоголосий супровід до пісні "На добро і надію".	Пластичні імпровізації та образні рухи до пісень.	Українські народні прислів'я та приказки про красу людини – згадати, відшукати, зімпривізувати (ритмічно або мелодично).	107, 108.

6	Людина — творець краси.	Людина — творець традицій (обрядових, хорових). Краса української обрядовості.	Урок поглиблення теми.	Колядки “Бог ся рождає”, “На небі зірка”	Колядка “Бог ся рождає”, шедрівки (розучування).	Супровід колядок і шедрівок дзвіночками, бубнами.	Відтворення руху мелодії, фраз та метра пісні “Бог ся рождає”.	Д/З: Виготовлення листівок-вітань зі святом.	36; 82.
7	Краса української музики.	Тематична ате-стація.	Урок-конкурс.		Колядки, шедрівки (виконання).	Супровід колядок і шедрівок дзвіночками, бубнами тощо.	Конкурс гуртів колядників і шедрувальників.	Творче представлення свого гурту.	36; 82. Опорна схема теми.

Тема: “Корифеї української музики”

1	Хорова душа України (М. Леонтович. Життя та творчість).	Значення хорової музики у творчості корифеїв української музики. Творчість М. Леонтовича	Вступний урок.	М. Леонтович. “Щедрик”, “Коза”, “Гаю, гаю, зелен розмаю”, “Прелюдія”.	М. Леонтович. “Легенда” (участь у виконанні (повтор куплету).	Музикування (ритмічне та мелодичне) основного мотиву “Щедрика”.	Інсценізація “Коза”.	Вокальна імпровізація-розспівка на текст “Ой леле, ой леле” (перед “Легендою”).	44; 47; 88, 35–36; 39, 81–98. 21; 45. Портрет М. Леонтовича.
---	---	--	----------------	---	---	---	----------------------	---	--

2	Єдина і незакінчена.	М. Леонтович. Опера “На русалчин великдень”.	Урок поглиблення теми.	М. Леонтович. Уривки з опери “На русалчин великдень”: танок-гра русалок “Ой гори, ой світи, місяченьку”, хор русалок “Усі ми сестриці покинули дно”.	М. Леонтович. “Легенда” (розучування). Розучування з нот основних тем хору “Усі ми сестриці покинули дно”, “Ой гори, ой світи, місяченьку”.	Супровід до танка-гри русалок “Ой гори, ой світи, місяченьку”.	Танцювальні та ігрові рухи до “Ой гори, ой світи, місяченьку”.	Пластична імпровізована композиція “Хоровод русалок”.	88, 35–36; 45; 47. Портрет М. Леонтовича.
3	Сонце української музики (М. Лисенко. Життя і творчість).	Творчість М. Лисенка, опери.	Урок поглиблення теми.	М. Лисенко. Опера “Тарас Бульба”: пісня Кобзаря “Ой кряче ворон” з дії I, пісня Тараса.	М. Лисенко. “Де згода в сімействі” (розучування). М. Леонтович. “Легенда” (виконання).	Ритмічний супровід до “Легенди”.	Показ руху мелодії під час розучування пісні “Де згода в сімействі”.	Вокальна імпровізація у стилі народної думи на склад “ой”.	53; 4, 109–115; 86; 39, 63–71; Репродукції картин українських живописців. Портрет М. Лисенка.

4	Найвідоміші оперні герої.	Оперна творчість М. Лисенка.	Урок поглиблення теми, урок вікторина за оперними героями Лисенка.	М. Лисенко. Опера "Наталка Полтавка": пісня Петра "Сонце низенько", дует Наталки і Петра "Мені однаково" з дії III, фінальна пісня Петра з хором "Де згода в сімействі".	М. Лисенко. "Де згода в сімействі" (виконання).	"А вже весна" з опери "Зима і весна" (виконання з супроводом).	Інсценізації-загадки: Коза, Рак, Вовчик, Лисичка з опери "Коза-дереза".	Вокальна імпровізація на основі приказок про злагоду та мир у сім'ї.	4, 109-115; 86; 39, 56-62; 107; 108. Репродукції картин українських живописців. Портрет М. Лисенка.
5.	Про сокровенне (М. Лисенко. Інструментальні твори. Романси).	М. Лисенко. Інструментальні твори, романси.	Урок поглиблення теми.	М. Лисенко. Експромт. Друга рапсодія. Романси на слова Т. Шевченка "Мені однаково", "Учітєся, брати мої".	М. Лисенко. "Де згода в сімействі" (виконання).	Виконання основної теми з Другої рапсодії.	Імітація гри на ф-но (Друга рапсодія).	Д/З: Прочитати поему "Тополя" Т. Шевченка.	4, 109-115; 86; Портрети Т. Шевченка і М. Лисенка.
6	Співєць українського народу. (К. Стеценко. Життя і творчість).	К. Стеценко. Вокально-хорова творчість (духовна музика).	Урок поглиблення теми.	К. Стеценко, Т. Шевченко. "Плавай, плавай, лебедонько".	К. Стеценко. "Вечірня пісня" (розучування).		Показ руху мелодії "Вечірньої пісні".	Д/З: Малюнки-пейзажі до пісні.	39, 104-124; 47; 46. Портрети Т. Шевченка та К. Стеценка.

7	К. Стеценко та українська поезія XIX-XX ст.	К. Стеценко. Зв'язок з українськими поетами XIX-XX ст.	Урок поглиблення теми. Урок-імпровізація.	К. Стеценко. "Вечірня пісня" (сл. В. Самійленка "Дивлюсь я на ясній зорі" (сл. Лесі Українки).	К. Стеценко. "Вечірня пісня" (виконання).	Інструментальний пейзаж-імпровізація.	Диригування "Вечірньою піснею".	Вокальна імпровізація на тему: "Слухаємо вечір".	39, 104-124; 47; 46. Портрети К. Стеценка, Лесі Українки, В. Самійленка.
8	Лірична струна української музики (Я. Степовий. Життя і творчість).	Я. Степовий. Інструментальна творчість.	Урок поглиблення теми.	Я. Степовий. "Прелюд пам'яті Т. Шевченка" (оркестр), романс "За думою дума".	Я. Степовий, Т. Шевченко. "Єсть на світі доля" (розучування).	Я. Степовий. "Зоре моя вечірняя" (повторення з супроводом).	Диригування піснею "Зоре моя вечірняя".	Робота над проектом "Музично-поетичне дерево" (українські композитори та поети XIX-XX ст.). Вокальна імпровізація в мінорі (на звуках тризвуку, нижнього тетраорду).	39, 125-139; 47. Портрети Т. Шевченка та Я. Степового. Відеоматеріал про творчість Я. Степового.
9	Т. Шевченко у творчості Я. Степового.	Я. Степовий. Романси.	Урок поглиблення теми.	Я. Степовий. "Сонце заходить", "Зацвіла в долині"; "Степ" (сл. М. Чернявського).	Я. Степовий, Т. Шевченко. "Єсть на світі доля" (виконання).	Гра ритму та мелодії веснянок.	Пластичні імпровізації та образні рухи до пісень-романсів.	Робота над проектом "Музично-поетичне дерево" (українські композитори та поети XIX-XX ст.).	39, 125-139; 47; 37; 82. Портрети Т. Шевченка та Я. Степового.

10	Корифеї української музики.	Тематична атестація.	Підсумковий урок-концерт.	Музична вікторина.	Виконання вивчених пісень із супроводом.		Виставка творчих живописних робіт. Твір на тему: "Мое ставлення до української класики".	Опорна схема теми.
----	-----------------------------	----------------------	---------------------------	--------------------	--	--	--	--------------------

Тема: "Українська музика у світі"

1	Ой, роде наш красний.	Українська діаспора: історія, географія, культура. Життя та творчість Л. Лепкого, М. Гайворонського.	Вступний урок-мандрівка.	Л. Лепкий. "Чуєш, брате мій"; О. Гавриш, С. Галябарда. "Журавлі".	"Ой, роде наш красний" (ескізне виконання), Л. Лепкий. "Чуєш, брате мій" (розучування). М. Гайворонський, Р. Купчинський. "Їхав стрілець на війноньку" (виконання з нот).	Супровід до пісні "Їхав стрілець на війноньку".	Показ руху мелодії, відтворення ритму.	Д/З: Виготовлення паперових журавликів.	Опорна схема теми. 106; 88, 12-14; 54; 55; 7; 8; 64.
2	Українська музика в Америці.	Українські композитори та виконавці за кордоном. Життя і творчість О. Кошиця.	Урок-подорож.	О. Кошиць. "Слава отцю".	Л. Лепкий. "Чуєш, брате мій" (виконання).	Ритмічний супровід до пісні.	Диригування пісню "Чуєш, брате мій". Пластична імпрізація "Журавлі".	Вокальна імпрізація ("Кру-кру-кру").	Опорна схема теми. 32, 135-137; 54; 55; 7; 8; 64; 103; 104.

3	Українська музика в Америці.	Тема батьківщини у творчості українських композиторів. Життя та творчість В. Балея, І. Соневицького.	Урок-подорож.	В. Балей. Концерт для скрипки з оркестром "Реквієм": Частина І. "Lacrimosa".	Л. Лепкий. "Чуєш, брате мій" (виконання). Сучасна народна пісня "Гілка калини" (розучування).		Показ руху мелодії, відтворення ритму "Гілка калини".	Д/З: Прикрасити "музичну гілку калини" (музичними іменами)	Опорна схема теми. 32, 135-137; 64; 73; 101.
4	Українська музика в Європі.	Життя та творчість А. Гнатишина, М. Кузана.	Урок-подорож.	А. Гнатишин. "Богородице Діво".	Сучасна народна пісня "Гілка калини" (виконання).	Ритмічний супровід до пісні.	Образні і танцювальні рухи до пісні "Гілка калини".	Д/З: Прикрасити "музичну гілку калини" (музичними іменами).	Опорна схема теми. 32, 135-137; 54; 55; 7; 8; 64; 100; 102.
5	Українська пісня у світі.	Музичні колективи української діаспори. Діяльність капели бандуристів Г. Китастого. Поширення українських пісень за кордоном.	Урок "Наукова конференція" (за книгою А. Нудьги "Українська пісня в світі").	Пісні "Дударик", "Ой з-за гори, та із-за лиману" (капела бандуристів ім. Т. Шевченка), "Гандзя" (С. П'ятничко).	"Гілка калини" (виконання). О. Жилінський, О. Кононенко. "Пісенька джури" (розучування).	Багатоголосий супровід до пісні "Гілка калини".	Показ руху мелодії, відтворення ритму "Пісеньки джури".	Участь у роботі "географічних секцій", виступ на конференції. Д/З: Прикрасити "музичну гілку калини" (назвами пісень).	Опорна схема теми. 99, 3-4, 167-172; 64; 105.

6	Ми — українці.	Значення і роль української пісні в духовному житті народів світу.	Урок-поглиблення теми.	О. Гавриш, С. Галябарда. "На Україну повернись". І. Корнілевич, А. Матвійчук. "Ми — українці".	О. Жилінський, О. Кононенко. "Пісенька джури" (виконання). Повторення вивчених пісень.	Супровід до вивчених пісень.	Диригування піснями.	Міні-твір на тему "Ми — українці".	Опорна схема теми. 54; 55; 7; 8.
7	Українська класика.	Розкрити світове значення української музики. Тематична атестація.	Підсумковий урок-концерт.	Музична вікторина за творами, що вивчались у 6 класі.	Концертне виконання улюблених пісень.	Концертне виконання української музики учнями та батьками.			Опорна схема теми.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МУЗИКИ.

7 КЛАС

№ з/п	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип уроку	Навчальний матеріал за видами діяльності на уроці					Література, допоміжний матеріал. Наочність
				Слухання музики	Хоровий спів	Музикування	Рухи під музику	Виконання творчих завдань	
Тема: "Загальнолюдські почуття в музиці"									
1	Ностальгія в музиці (туга за батьківщиною).	Патріотичні почуття, туга за Батьківщиною. Життя і творчість М. Огіньського.	Вступний урок.	М. Огіньський. Полонез "Прощання з батьківщиною".	Л. Лепкий. "Чуш, брате мій" (повторення). Вокаліз на тему полонезу М. Огіньського (розучування).	На ф-но грає учень ДМШ.	Імітація рухів гри на фортепіано.	Д/З: Заповнити першу сторінку "Скарбнички почуттів": патріотичні почуття, туга за Батьківщиною.	Портрет М. Огіньського.
2	Трагічні почуття в музиці.	Трагічні почуття в музиці. Реквієм. Історія написання останнього твору В. А. Моцарта.	Поглиблення теми.	В. А. Моцарт. "Lacrimosa" з "Реквієму".	В. А. Моцарт. Вокаліз на тему "Лакрімоси". Вокаліз на тему полонезу М. Огіньського (виконання).		Рухи, що відтворюють рух мелодії Вокалізу.	Драматична імпровізація вірша М. Цветасвої "Уж сколько их упало в эту бездну...". Д/З: Заповнити сторінку "Скарбнички почуттів".	29, 50-54; Відеоматеріали: "Амадеус" М. Формана.

3	Трагічні почуття в музиці.	Композитори однієї епохи — В.А. Моцарт і М. Березовський: спільне та відмінне.	Поглиблення теми.	М. Березовський. Хоровий концерт "Не отвержи мене во время старости".	М. Березовський. Тема з хорового концерту "Не отвержи мене во время старости". В.А. Моцарт. Вокаліз на тему "Лакрімози" (виконання).		Показ руху мелодії Темі хорового концерту.	Д/З: Заповнити сторінку "Скарбнички почуттів".	35. Портрети В. Моцарта і М. Березовського.
4	Ліричні почуття в музиці.	Музика, що оспівує кохання. Ліризм в музиці Л. ван Бетховена. Історія створення Сонати №14.	Поглиблення теми.	Л. ван Бетховен. Соната №14, частина 1.	В. Полянський, Ю. Рибчинський. "Мрії збуваються" (розучування).	На ф-но учень грас (Л. ван Бетховена).	Показ руху мелодії пісні "Мрії збуваються". Імітація гри на ф-но (під сонату Л. ван Бетховена).	Д/З: Підбір віршів до "Скарбнички" (підготувати целофан, фольгу, папір).	29, 27–28; 30, 247–250; 57, 181–184; 19; 40. Портрет Л. ван Бетховена. Відеоматеріали: "Класичне натхнення": Л. ван Бетховен. Соната №14.
5	Романтичні почуття в музиці.	Романтизм як напрямок у мистецтві та романтичні почуття в музиці різних часів.	Поглиблення теми.	Ф. Шопен. Фантазія-експромт, тв. 66; Ноктюрн. Ф. Ліст. Ноктюрн №3 "Мрії кохання".	В. Полянський, Ю. Рибчинський. "Мрії збуваються" (виконання).	"Музика ночі" – інструментальна імпровізація на "паперових" інструментах, дзвониках.	Пластичні імпровізації на музику Ф. Шопена (конкурс солістів).	Підбір репродукцій для "Скарбнички почуттів".	28; 10; 43. Репродукції романтиків портретів і реалістів. Портрети Ф. Шопена, Ф. Ліста.

6	Любов і ненависть в музиці.	Музика любові і ненависті. Сонатна форма. Увертюра-фантазія П. Чайковського.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. Увертюра-фантазія "Ромео і Джульєтта" (вписати образи кохання й ненависті у схему сонатного алєгро).	В. Полянський, Ю. Рибчинський. "Мрії збуваються" (виконання). Вокаліз на тему кохання з увертюри (ескізне виконання).	Багатоголосний супровід до пісні "Мрії збуваються".	Рух мелодії теми кохання (пластика із записом руху мелодії у вигляді "кардіограми").	Читання-драматизація сцен, що демонструють кохання й ненависть. Д/З: Заповнити сторінку "Скарбнички почуттів".	81, 254–255; 31; 72. Ілюстрації. В. Шекспір "Ромео і Джульєтта" (уривки про любов і ненависть).
7	Гумор в музиці.	Різновиди комічного: гумор, пародія (джміль), сатира (висміювання людських вад).	Поглиблення теми.	М. Римський-Корсаков. "Політ джмеля" з опери "Казка про царя Салтана".	Й. Гайдн. "Гімн лінощам". Українська народна пісня "Був собі гарний хлопець" (розучування).	Ритмічний супровід української народної пісні.	Рухи, що відтворюють рух мелодії "Гімну лінощам".	Д/З: Заповнити сторінку "Скарбнички почуттів".	5; 29, 22–23. Портрет М. Римського-Корсакова.
8	Жарт в музиці.	Й. Гайдн — "майстер" музичного жарту. "Несподіванка" як музичний жарт.	Поглиблення теми.	Й. Гайдн. Симфонія №94 "Сюрприз", частина 2.	Й. Гайдн. "Гімн лінощам" (ескізне виконання). Українська народна пісня "Був собі гарний хлопець" (виконання).	Багатоголосний супровід до пісень.	Образні рухи до української народної пісні.	Вигадати несподіванку для виконання вокально-хорової вправи.	60, 82–83; 24. Портрет Й. Гайдна.

9	Загально-людські почуття в музиці.	Тематична атестація.	Підсумковий урок-конкурс, вікторина.	Музична вікторина.	Виконання вивчених пісень із супроводом.	Конкурс хорових диригентів.	Конкурс "Скарбничок почуттів".	Опорна схема теми.
---	------------------------------------	----------------------	--------------------------------------	--------------------	--	-----------------------------	--------------------------------	--------------------

Тема: "Краса світової музики"

1	Краса любові у світовій музиці.	Краса любові в музиці на прикладі Орфея та Евридіки.	Вступний урок.	Ф.Глюк. Мелодія з опери "Орфей".	Ф.Глюк. Арія Орфея з опери "Орфей та Евридіка" (ескізне розучування з нот).		Відтворення ритму та руху мелодії арії.	Пластичні імпровізації під мелодію. Д/З: Намалювати образи Орфея та Евридіки.	93, 40-46; 83, 54-84; 12, 5-30. Портрет К. Глюка. Ілюстрації.
2	Краса материнських почуттів у світовій музиці.	Краса материнських почуттів, переданих мовою різних національних музик світу.	Поглиблення теми.	А. Дворжак. "Мелодія" ("Пісня моєї мами"). Єгипетська колискова з колісковою В.А. Моцарта.	В.А. Моцарт. "Коліскова" (ескізне виконання). Р. Паулс. "Коліскова" (розучування).	Супровід коліскової.	Імітація гри на музичних інструментах (під мелодію) А. Дворжака).	Вокальна імпровізація на "Лю-лі", "А-а-а".	26, 102-108. Портрет А. Дворжака, В.А. Моцарта. Репродукції картин, на яких зображені мама і немовля.
3	Краса природи у світовій музиці.	Краса природи у світовій музиці. Творчість А. Вівальді.	Поглиблення теми	А. Вівальді. "Пори року": "Зима".	М. Рамірес. "Голос рідної землі" (розучування). Р. Паулс. "Коліскова" (робота над двоголоссям).	Інструментальна імпровізація звуків зими.	Пластична імпровізація під музику А. Вівальді.	Вокальна імпровізація (розспівування) у стилі коліскової.	93, 20-22. Портрет А. Вівальді. Репродукції картин про пори року.

4	Краса людини в музиці.	Правдивість людських почуттів у музиці — основа її краси.	Поглиблення теми.	Л. ван Бетховен. "Елізі".	М. Рамірес. "Голос рідної землі" (виконання).	"Золота секвенція" на звуковисотних інструментах.	Імітація гри на фортепіано.	Написати вірш про кохання до Елізи.	26, 40-47; 19; 40. Репродукції картин, ілюстрації.
5	Досконалість — краса.	Краса гармонії в "золотій секвенції": математична точність і звукова довершеність. Музичне вирішення конфліктної ситуації.	Поглиблення теми.	Й. Гайдн. "Прощальна симфонія", фінал.	М. Рамірес. "Голос рідної землі" (виконання).	"Золота секвенція" на звуковисотних інструментах.	Інсценізація прощання музикантів зі сценою.	Прислів'я та приказки про красу людини — згадати, відшукати, зімпровізувати (ритмічно чи мелодично).	4, 121-127; 24; 26, 10-19; 107; 108. Портрет Й. Гайдна.
6	Краса танцю.	Краса танцювальної музики, краса мелодій у музиці композиторів ХХ ст.	Поглиблення теми.	А. Хачатурян. "Танець із шаблями" або С. Прокоф'єв "Танець лицарів" з балету "Ромео та Джульєтта".	Англійські та німецькі колядки і шедрівки.		Танцювальні рухи під музику А. Хачатуряна та С. Прокоф'єва.	Д/З: Виготовлення листівок-вітань зі святом.	29, 11-13; 27; 36; 82. Портрети А. Хачатуряна, С. Прокоф'єва
7	Краса світової музики.	Тематична атестація.	Підсумковий урок-курс.	Старовинна іспанська колядка "E la don, don".	Англійські та німецькі колядки і шедрівки.	Супровід колядок і шедрівок дзвіночками, бубнами тощо.	Конкурс гуртів колядників і шедрувальників.	Творче представлення свого гурту.	Опорна схема теми. 36; 82.

Тема: "Корифеї світової музики"									
1.	Філософський Й.С.Бах.	Життя та творчість, музичні образи Й.Баха. Поліфонія, канон, фуга.	Вступний.	Й.С. Бах. Фуга соль мінор для органа.	Музичне вітання на тему Й.С. Баха. Й.С. Бах. Вокаліз на тему "Органної фуги соль мінор".	Учні-піаністи грають на ф-но тему фуги.	Розучування теми з фуги з показом руху мелодії. Показ голосів фуги (пантоміма 4-ох учнів).	Асоціативний кущ поняття "корифеї". Пластичний образ для теми фуги. Д/З. Повторити репертуар Й.С. Баха для фортепіано з ДМШ.	22, 25; 29, 34-36; 42; 3; 11; 84. Портрет Й.С. Баха.
2.	Величний та земний Й.С. Бах.	Духовна та світська музика Й.С. Баха. Оркестрова сюїта, органна хоральна прелюдія.	Поглиблення теми.	Й.С. Бах. "Жарт" із Оркестрової сюїти №2, Хоральна прелюдія фа мінор для органа.	Вокаліз на тему "Ave Maria" Й.С. Баха-Ш. Гуно (розучування з нот).	Інвенції у виконанні учнів-піаністів.	"Жарт ліхтариків" — світова імпровізація під музику Й.С.Баха. Пластична імпровізація з ялинковим дощиком.		22,25; 29,34-36 3; 11. Портрет Й.С. Баха.
3.	В. Моцарт – символ краси і гармонії.	Життя та творчість В.А. Моцарта. Симфонія, сонатне алєгро, експозиція.	Поглиблення теми.	В.А. Моцарт. Симфонія №40, частина I, експозиція. Хор ABC.	В.А. Моцарт. "Весняна", Вокаліз на тему головної партії симфонії №40 (розучування).	Головна партія частини I симфонії №40 (на фортепіано).	Показ руху мелодії Вокалізу на тему "Лакрімози".	Вокальна імпровізація на звуках мажорного трізвука.	57, 153-163, ілюстрації; 26, 26-35; 29, 54-55; 60, 84-88. Портрет В.А. Моцарта.
4.	Сонячний В.А. Моцарт.	Музичні образи В.А. Моцарта. Рондо, жанр концерту.	Поглиблення теми.	В.А. Моцарт. Концерт для валторни з оркестром №4, експозиція, "Маленька нічна серенада", Рондо	В.А. Моцарт. "Весняна" (виконання в характері), Вокаліз на тему головної партії симфонії №40 (виконання).	В.А. Моцарт "Весняна" (у супроводі шумових інструментів)	Танцювальні рухи до "Маленької нічної серенади".	"На балу" – танцювально-пластична імпровізація під музику "Маленької нічної серенади"	29, 54-55; Портрет В.А. Моцарта.

5.	Героїчний Л. ван Бетховен (Доля стукає у двері).	Життя та творчість, музичні образи Л. ван Бетховена. Будова класичної симфонії, сонатне алєгро.	Поглиблення теми.	Л. ван Бетховен. Симфонія №5.	Музичне вітання з Л. ван Бетховеном. Л. ван Бетховен. "Ода радості" на сл. Ф. Шиллера (розучування).	"Бабак" Л. ван Бетховена (виконання у супроводі елементарних музичних інструментів).	Диригування симфонією. Імітація гри на інструментах симфонічного оркестру.	"Так доля стукає у двері" – ритмічна імпровізація перед слуханням Симфонії №5. Д/З. Повторити репертуар Л. ван Бетховена для фортепіано з ДМШ	57, 171-181, ілюстрації; 15, 100-102; 60, 92-93; 93, 90-92; 19 40. Портрет Л. ван Бетховена.
6.	Л. ван Бетховен – борець і переможець.	Драматургія увертури "Егмонт", сонатне алєгро.	Поглиблення теми.	Л. ван Бетховен. Увертура "Егмонт".	Л. ван Бетховен. "Ода радості" (виконання).	Фортепіанні твори Л. ван Бетховена.	Вітворення рухами основних образів увертури. Гра у диригентів (у процесі слухання увертури "Егмонт"). 1-а група диригує лише музикою з образами іспанських завоювальників, 2-а група — з образами нідерландського народу.		29, 25-26, 93, 93-94, 30, 245-246; 60, 60-61; 19. Портрет Л. ван Бетховена Й.В. Гете. "Егмонт"
7.	Романтичний Е. Гріг.	Життя та творчість Е. Гріга. Сюїта "Пер Гюнт".	Поглиблення теми.	"Пісня Сольвейг" (у виконанні Соломі Крушельницької, 1909р.); "Пісня Сольвейг" (сучасна обробка)	Е. Гріг "Пісня Сольвейг" (розучування).		Показ руху мелодії "Пісня Сольвейг".	Музична вікторина з пластичними імпровізаціями з номерів сюїти "Пер Гюнт" ("Ранок", "У печері гірського короля").	57,117-123; 29,75-77,87-89. Портрет Е. Гріга. Відеоматеріал "Соломія Крушельницька".

8.	Е. Гріг – співець рідної землі.	Музичні образи Е. Гріга. Жанр концерту.	Поглиблення теми.	Е. Гріг. Концерт для фортепіано з оркестром №1.	Е. Гріг. “Пісня Сольвейг” (виконання).	Супровід до “Пісні Сольвейг”.	Диригування концертом. Імітація гри на інструментах симфонічного оркестру та фортепіано.	Вокальна імпровізація — розспівування перед “Піснею Сольвейг” (на звуках мінорного тризвуку і нижньої квінти).	29, 75–77, 84–86; Портрет Е. Гріга.
9.	Ф. Шопен — поет фортепіано.	Життя і творчість Ф. Шопена. Особливості жанрів прелюдії, вальсу, етюду, мазурки.	Поглиблення теми.	Ф. Шопен. Прелюдія мі мінор; Вальс до-диз мінор; Етюд фа мінор, Мазурка.	Е. Гріг. “Пісня Сольвейг” (виконання).	Виконання учнями-піаністами мелодій Вальсу та Прелюдії.	Імітація гри на фортепіано.	Створення музичного вітання з Ф. Шопеном.	26, 66–76, 10; 43; Портрет Ф. Шопена. Відеоматеріали: Вальс Ф. Шопена.
10	Корифеї світової музики.	Тематична атестація — “Аукціон”.	Підсумковий.	Музична вікторина.	Повторення вивчених пісень.	Творча робота “Мое ставлення до класичної музики”.			Опорна схема теми.

Тема: “Україна в житті й творчості зарубіжних композиторів”

1	Музичними стежками України.	Життя та творчість Ф.К. Моцарта. Відвідування України зарубіжними композиторами.	Вступний.	Ф.К. Моцарт. Концерт для фортепіано з оркестром №2, частина 2, Соната для скрипки з фортепіано №2, частина 2.	М. Глінка. “Гуде вітер вельми в полі” (розучування).		Диригування, імітація гри на фортепіано творів Ф.К. Моцарта.		Опорна схема теми. 41. Портрет Ф.К. Моцарта.
2	Музичними стежками України.	Зв’язок М. Глінки з Україною, співпраця з С. Гулаком-Артемовським.	Урок поглиблення теми.	М. Глінка. Увертюра до опери “Руслан та Людмила”.	М. Глінка. “Не шебечи, соловейку”, “Гуде вітер вельми в полі” (виконання).	Шумовий супровід до пісні.	Диригування увертюрою.	Д/З: Підбір живописних та літературних творів на тему “Стан природи – стан душі людини”.	Опорна схема теми. 81, 36–39. Портрети М. Глінки, С. Гулака-Артемовського.
3	Музичними стежками України.	Українські теми у творчості П. Чайковського, відвідування України; концерт, симфонія.	Урок поглиблення теми.	П. Чайковський. Фінал Першого фортепіанного концерту, Симфонія №2, фінал.	П. Чайковський. “Пісня про щастя” з опери “Орлеанська дівка” (розучування). Українські народні пісні “Вийди, вийди, Іванку”, “Журавель” (повторення, виконання з нот).	Мелодія “Журавля” (на метафонах).	Показ руху мелодії “Пісня про щастя”.	Скласти маршрут для подорожі Україною на тему: “Стежками П. Чайковського”.	Опорна схема теми. 60, 112–113; 81, 260–262; 5, 45–54, 31; 72. Портрет П. Чайковського.

4	Український мелодизм у творчості зарубіжних композиторів.	Українські теми у творчості Л. ван Бетховена, дружба з А. Розумовським. Варіації, соната, симфонія, козачок, колонийка.	Урок поглиблення теми.	Л. ван Бетховен. Соната №16, частина I (український козачок). Варіації для фортепіано і флейти (скрипки) тв. 107.	П. Чайковський. "Пісня про щастя" (виконання). С. Климовський. "Їхав козак за Дунай" (розучування).	"Їхав козак за Дунай" "Їхав козак за Дунай" (читка з аркуша на фортепіано).	Показ руху мелодії пісні "Їхав козак за Дунай".	Вокальна імпровізація на тему Л. ван Бетховена.	Опорна схема теми. 19; 40. Портрет Л. ван Бетховена.
5	Український мелодизм у творчості зарубіжних композиторів.	Українські мелодії у творчості Ф. Шуберта, М. Мусоргського. Симфонія, опера, гопак.	Урок поглиблення теми.	Ф. Шуберт. Симфонія №5 сі бемоль мажор, Менует, середня частина (тріо). М. Мусоргський. Гопак з опери "Сорочинський ярмарок".	П. Чайковський. "Пісня про щастя"; С. Климовський. "Їхав козак за Дунай" (виконання).	Супровід до пісні "Їхав козак за Дунай".	Танцювальні рухи під "Гопак".	Д/З: Музичні вітання мамам мовою світової класики.	Опорна схема теми. 89; 2. Портрети Ф. Шуберта, М. Мусоргського.

6	Українська тематика у творчості зарубіжних композиторів.	Зв'язки Ф. Ліста з Україною, український тематизм.	Урок поглиблення теми.	Ф. Ліст. Симфонічна поема "Мазепа" (слухання).	Підготовка до заключного уроку-концерту.	Супровід до пісень.	Диригування симфонічною поемою.	Театральна імпровізація — виконання з різною інтонацією "Переможців не судять".	Опорна схема теми. 62; 49; 26, 76–87. Портрет Ф. Ліста. Й. В. Гете. Драма "Мазепа".
7	Світова класика.	Значення світової музичної класики в житті людини. Тематична атестація.	Заключний урок-концерт.	Музична вікторина за творами, що вивчалися у 7-ому класі.	Концертне виконання улюблених пісень.	Концертне виконання творів світової класики учнями та батьками.			Опорна схема теми.

№ з/п	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип уроку	Навчальний матеріал за видами діяльності на уроці					Література, допоміжний матеріал. Наочність
				Слухання музики	Хоровий спів	Музикування	Рухи під музику	Виконання творчих завдань	
Тема: "Що означає сучасність в музиці?"									
1	Що означає сучасність у музиці?	Сучасний як такий, що написаний сьогодні (у вузькому значенні). Сучасна музична термінологія.	Вступний.	Й.С. Бах. Токата і fuga ре мінор. Сучасні обробки музики Й.С. Баха.	Т.Петриненко. "Україна" (розучування).	Дзвони.	Показ руху мелодії та відтворення ритму пісні.	Імпровізація кольорів (живописна кольорова фантазія) до токати.	22; 3, 25; 11; 42. Портрет Й.С. Баха.
2	Сучасність як вічність.	Сучасний як класичний, досконалий (у широкому розумінні). Музика Й.С. Баха — натхненниця сучасної музики.	Урок поглиблення теми.	Е. Віла-Лобос. Арія з Бразильської бахіани №5.	Т.Петриненко. "Україна" (виконання).	Супровід пісні звучними жестами.	Пластична імпровізація під музику "Бразильської бахіани".	Міні твір на тему "Чим для мене є сучасна музика?"	110. Портрет Е. Віла-Лобоса.
3	Сьогодні і завжди — кохання...	Сучасний як актуальний. Актуальна, вічна тема — кохання.	Урок поглиблення теми.	С. Прокоф'єв. Балет "Ромео та Джульєтта"; тема кохання (сучасна обробка); Дж. Пресгурвік. Мюзикл "Ромео та Джульєтта"; тема кохання.	Т. Петриненко. "Україна" (виконання).	Багатоголосий супровід у сучасному стилі до пісні "Україна".	Пластичні образи Ромео та Джульєтти.	Образне перетворення — читання діалогу Ромео та Джульєтти (в ролях).	29. Портрети В. Шекспіра, С. Прокоф'єва. Ілюстрації.

4	У народному стилі.	Поєднання стилів у сучасній музиці: народна музика в сучасній академічній та популярній музиці (можливості поєднання стилів, засобів виразності).	Урок поглиблення теми.	М. Скорик. Карпатський концерт (уривок). Пісні з репертуару Руслани Лижичко.	Л. Остапенко, О. Ткач. "Це моя земля" (розучування).	Інструментальні ритмічні вправи на основі епізоду з карпатського концерту М. Скорика та коломийки з репертуару Руслани Лижичко.	Рухи при розучуванні мелодії, ритму.	Д/З: Ескізи сучасного одягу з фольклорними елементами.	25. Портрет М. Скорика.
5	Вічна народна музика (Народні мотиви в сучасній музиці).	Фольклор різних країн світу у сучасному виконанні, фольклор.	Урок-подорож.	Архаїчні мотиви в сучасній музиці. Китайські народні мелодії в сучасній обробці. Англійські народні мелодії у сучасній обробці. Російська народна пісня "Коляда" (гурт "Івана Купала"). Українська народна пісня "Несе Галя воду" (гурт "Івана Купала").	Л. Остапенко, О. Ткач. "Це моя земля" (виконання). Українська народна пісня "Несе Галя воду" (ескізне виконання).	Багатоголосий супровід у сучасному стилі до пісні "Несе Галя воду".	Інсценізація "Несе Галя воду".	Виставка ескізів. Пластичні імпровізації у стилі народних танців різних країн світу.	Інформація про гурт "Івана Купала".

6	Вічні, сучасні теми у мистецтві. Віра в Бога.	Вічні, сучасні теми у мистецтві. Віра в Бога.	Урок поглиблення теми.	Українське бароко. "Алілуя"; Г. Гендель. "Алілуя"; "Алілуя" (африканська мелодія у сучасній обробці).	Л. Остапенко, О. Ткач. "Це моя земля" (виконання). Українська народна пісня "Хтось та й вродиться" (розучування).		Показ ритму та руху мелодії при розучуванні пісні.	Вокальна імпровізація та слово "Алілуя".	93, 13; 93, 26-31. Портрет Г. Генделя.
7	Вічні, сучасні теми у мистецтві. Віра в людину, свобода, радість.	Музика різних епох та країн, що несе людям радість.	Урок поглиблення теми.	Українське бароко "Радість". Л. ван Бетховен. Симфонія №9, фінал (уривок) (оригінал та сучасна обробка).	Українська народна пісня "Хтось та й вродиться" (виконання). Л. ван Бетховен. "Ода радості" (повторення).	Ритмічний супровід до пісні "Хтось та й вродиться".	Диригування симфонією.	Вокальна імпровізація та слово "Радість".	60, 94-95; 93, 89-90; 19. Портрет Л. ван Бетховена.
8	Сучасна і вічна класика.	Класична музика останнього століття, її вічні теми: велич природи і людини, фортуна, стрімкий рух часу.	Урок поглиблення теми.	Р. Штраус. Симфонічна поема "Так сказав Заратустра", вступ; Г. Свиридов. "Час, вперед!"	Українська народна пісня "Хтось та й вродиться" (виконання).	Тема вступу із симфонічної поеми (на ф-но (учні ДМШ)).	Конкурс хорових диригентів.	Д/З. Інтерв'ю "Що означає сучасність у музиці" (питання: Яку музику Ви любите? Яку музику вважаєте сучасною?).	2, 41-44; 111; 76. Портрети Р. Штрауса, Г. Свиридова.
9	Що означає сучасність в музиці?	"Сьогодні – завжди". Тематична атестація.	Підсумковий. Урок-телерепортаж.	Музична вікторина (готують кореспонденти музичного каналу)	Музичний рейтинг пісень шкільного репертуару.	Ведучі телеканалів (робота груп) розказують про думку громадськості щодо проблеми сучасності в музиці.			Опорна схема теми. 22, 76.

Тема: "Музика і кругозір"									
1	Українська популярна музика.	Музичний кругозір сучасної людини. Різноманітність стилів та жанрів популярної музики. Вітчизняна популярна музика.	Вступний.	Вікторина за піснями Володимира Івасюка.	В. Івасюк. "Водограй", "Червона рута" (розучування).		Танцювальні рухи до пісень В. Івасюка.	Опорна схема теми. Портрет В. Івасюка.	
2	Джаз.	Зарубіжна популярна музика. Джаз: витоки, особливості музичної мови. Джазове виконавство.	Урок поглиблення теми.	Африканський спірічуелс. Луї Армстронг. "Go Down Moses", "It Don't Mean A Thing", С. Дюплін. Ретайм "Розважальник".	В. Івасюк. "Водограй", "Червона рута" (виконання).	Ритмічне остинато як основа для імпровізації та рухів.	Відтворення рухів трудового процесу.	Текстово-ритмічна і вокальна імпровізація у стилі трудової пісні.	15, 69-70; 58, 72-77; 79; 95.
3	Джаз і класика.	Симфоджаз: творчість Д. Гершвіна. Особливості джазової музики в сучасних обробках.	Урок поглиблення теми.	Д. Гершвін. "Рапсодія у стилі блюз"; Блюз "Поклик серця" (гурт "Чорні черешні"); українська народна пісня "За нашим стодолом" (джазова обробка).	Українська народна пісня "За нашим стодолом" (розучування).	Гармонічний квадрат Am-G-F-E (на фортепіано) як основа для імпровізації.	Показ ритму та руху мелодії пісні "За нашим стодолом".	Вокально-інструментальна імпровізація до композиції у джазовому стилі.	15, 69-70; 58, 72-77; 79; 95. Відео матеріал: Фантазія-2000: Дж. Гершвін.
4	Мюзикл.	Історія жанру "мюзикл", зв'язки з кіноіндустрією.	Урок поглиблення теми.	Л. Бернстайн. Мюзикл "Вестсайдська історія"; пісня Тоні.	Українська народна пісня "За нашим стодолом" (виконання).	Супровід до пісні у джазовому стилі.	Диригування піснею "За нашим стодолом".	Вокальна імпровізація вступу до пісні.	110; 67, Т.2; 95.

5	Рок-музика.	Рок-музика: дже-рела, різновиди, представники.	Урок поглиблення теми.	Пісні у виконанні Е. Преслі, "Бітлз", "Квін", О. Пономарьова.	О. Пономарьов "Сам собі країна" (ескізне виконання).	Відтворення рок-н-рольного ритму та характерного ходу мелодії.	Рухи сучасних танців.	Скласти текст для рок-н-рольної мелодії про шкільне життя.	112. Відеоматеріали про рок-музику.
6	Рок-опера.	Рок-музика і класика. Особливості жанру рок-опера.	Урок поглиблення теми.	Фрагменти рок-опера "Юнона та Авось" О. Рибнікова, "Notre-Dame de Paris" Р. Коссианта.	Колядки, щедрівки (розучування).	Ритмічний диктант із виконанням ритмів сучасних стилів	Рухи сучасних танців.	Вокально-інструментальна імпровізація у стилі реп.	25; 91. Відеоматеріали рок-опера.
7	Мій музичний кругозір.	Тематична атестація.	Урок-конкурс.	"Різдво з Русланою".	Колядки, щедрівки (виконання).	Супровід колядок і щедрівок дзвіночками, бубнами тощо.	Конкурс гуртів колядників, щедрувальників.	Творче представлення свого гурту. Д/З: Виготвлення ілюстрації свого кругозору (стилі, різновиди даних стилів).	Опорна схема теми. 36; 82. Відеоматеріали: "Різдво з Русланою".
Тема: "Музика і духовність"									
1	Музика і духовність.	Духовність людини і духовність музики. Григоріанський хорал.	Вступний.	Sanktus Григоріанський хорал в сучасній обробці Enae Volare (гурт "Era") Григоріанський хорал в сучасній обробці Sadeness (гурт "Enigma")	О. Смик. "Кредо" (розучування).	Відтворення ритму пісні "Кредо".	"Мелодичні лінії хоралів" — пластичне інтуїтування під обробки григоріанських хоралів.	Д/З. Намалювати таблицю "Духовна музика" в зошиті (колонки: назва твору, церковний чи світський, що дає моїй душі).	113. Опорна схема теми.

2	Класики української духовної музики.	Класики української духовної музики. Поняття про хоровий концерт.	Урок поглиблення теми.	А. Ведель. Хоровий концерт "К тебе, Господи, возву".	О. Смик. "Кредо" (виконання).	Супровід до пісні "Кредо".	Диригування пісню "Кредо".	Д/З. Заповнити таблицю матеріалом уроку.	35.
3	Класики української духовної музики.	Класики української духовної музики. Партерний спів, хоровий концерт.	Урок поглиблення теми.	М. Бортиянський. Хоровий концерт №15.	О. Смик. "Кредо" — виконання. І. Білик, К. Гнатенко. "Хай живе надія" (розучування).	Супровід до пісні "Кредо".	Показ ритму та руху мелодії нової пісні.	Д/З. Заповнити таблицю матеріалом уроку.	35. Портрет Д. Бортиянського.
4	Духовність і мораль (Сенс життя).	Мета людського життя — тема мистецтва.	Урок поглиблення теми.	М. Березовський. Хоровий концерт "Не отвержи мене во время старости".	І. Білик, К. Гнатенко. "Хай живе надія" (виконання).	Супровід пісні звучними жестами.	Повторення теми "Не отвержи мене во время старости" з показом руху мелодії.	Твір-роздум "Куди відходить життя" (під звучання музики М. Березовського).	35.
5	Духовність і мораль (Добро і зло).	Добро і зло в житті і в мистецтві.	Урок поглиблення теми.	М. Березовський. Концерт для чотирьох інструментів та клавесина соль мінор, частина 1.	І. Білик, К. Гнатенко. "Хай живе надія" (виконання).	Супровід у сучасному стилі до пісні.	Диригування пісню. Імітація гри на інструментах під концерт М. Березовського.	Вокально-інструментальна імпровізація на тему "Добро і зло".	

6	Духовність спадщини Г. Сковороди.	Моральна тематика в літературній спадщині Г. Сковороди.	Урок поглиблення теми.	Я. Нудик, В. Цибулько. "Сад ангельських пісень"; М. Лисенко. Пісня Возного з опери "Наталка Полтавка"; П. Приступов. Пісні на тексти Г. Сковороди.	Г. Сковорода, М. Лисенко. "Всякому городу нрав і права" (розучування).	Гра на сопілці (за бажанням).	Розучування пісні з показом руху мелодії.	Вокальні імпровізації на крилаті вислови Г. Сковороди.	48.
7	Духовність спадщини Т. Шевченка.	Ідеї моралі та краси, образи в літературній спадщині Т. Шевченка.	Урок поглиблення теми.	Т. Петриненко, Ю. Рибчинський. "Шлях до Тараса", П. Дука, Т. Шевченко. "Єсть на світі доля", "Гече вода в синем морі".	О. Тищенко, Т. Шевченко. "Бандуристе, орле сизий" (розучування); Г. Сковорода; М. Лисенко. "Всякому городу нрав і права" (виконання).	Гра на сопілках (ксилофонах, металофонах).	Показ ритму та руху мелодії пісні "Бандуристе, орле сизий".	Вокальна імпровізація (розпізування) на слова "Думи мої".	37.
8	Сучасна українська духовна музика.	Творчість сучасних українських композиторів у жанрах духовної музики.	Урок поглиблення теми.	Л. Дичко. "Отче наш", "Многая літа". Слово композитора про духовність.	О. Тищенко, Т. Шевченко. "Бандуристе, орле сизий" (виконання); Г. Сковорода; М. Лисенко. "Всякому городу нрав і права" (виконання).	Супровід до пісні.	Диригування піснями.	Д/З. Заповнити таблицю матеріалом уроку. Д/З. Скласти список сучасних популярних пісень, які несуть у собі моральність, духовність.	20; 48.

9	Краса — мораль — духовність.	Духовність та моральність у популярній музиці.	Урок-роздум.	В. Якимець, Д. Сумарук. "Пустельник"; В. Кулак, В. Крищенко. "Світку мій високий"; А. Святогор, Ю. Близнюк. "Вольная воля".	О. Тищенко, Т. Шевченко. "Бандуристе, орле сизий" (виконання).	Супровід пісень.	Диригування піснями "Господи, помилуй нас".	Твір-роздум на тему "Музика і духовність".	Опорна схема теми.
10	Музика і духовність.	Тематична атестація.	Підсумковий.	Музична вікторина.	Виконання улюблених пісень			Перевірка таблиць. Ознайомлення з кращими творами-роздумами.	Опорна схема теми.
Тема: "Сучасне життя музичної України"									
1	Сучасне життя музичної України.	Сучасне життя музичної України: творчі спілки, конкурси, фестивалі (фольклор, класика, сучасність).	Урок-вікторина, подорож.	Музична вікторина: народна музика (з нот), класична музика (слухання тем).	І. Корнілевич. "Ми — українці" (розучування).		Пластична вікторина (показати та визнати сучасні пісні).	Робота над проектом "Моя музична перспектива" (скласти програму музичних творів для самостійного вивчення).	114. Опорна схема теми.
2	Театри опери та балету України.	Театри опери та балету України; опера, балет, номери, композитори.	Урок-вікторина, подорож.	Музична вікторина: театральні жанри, композитори, номери, герої	І. Корнілевич. "Ми — українці" (виконання "ланцюжком").	Ритмічний супровід до пісні.	Показ руху мелодії пісні.	Робота над проектом "Моя музична перспектива".	114. Опорна схема теми.

3	Хорові колективи України.	Хорові колективи України, хорові жанри, твори, композитори.	Урок-вікторина, подорож.	Музична вікторина: хорові твори, композитори.	І. Корнілевич. "Ми — українці" (виконання "ландождом").	Ритмічний супровід до пісні.	Диригування.	Робота над проектом "Моя музична перспектива" (дати — ознайомитися з діяльністю...).	114. Опорна схема теми
4	Органні зали України (Дзвони Чорнобиля).	Органні зали України. Жанри органної музики, твори для органа.	Урок-вікторина, подорож.	Музична вікторина: органна музика. Т. Альбіноні. Адажіо"; О. Арфуша, А. Матвійчук. "Захисти життя".	І. Корнілевич, А. Матвійчук. "Бабусина ікона" (ескізне розучування).		Сольний танець під музику Т. Альбіноні. Показ руху мелодії пісні.	Робота над проектом "Моя музична перспектива" (дати — відвідати).	114. Опорна схема теми.
5	Оркестри та солісти України.	Оркестри та солісти України. Оркестрова музика: жанри, композитори, твори.	Урок-вікторина, подорож.	Музична вікторина: оркестрова музика.	В. Марченко, О. Смик. "Многая літа" (розучування).	Імітація дзвонів.	Показ руху мелодії пісні.	Робота над проектом "Моя музична перспектива" (дати — ознайомитися з діяльністю...).	114. Опорна схема теми.
6	Музика і життя.	Духовне та матеріальне призначення музики у житті.	Урок-вікторина, презентація проектів.	Музична вікторина: солісти, виконавці різних музичних стилів.	В. Марченко, О. Смик. "Многая літа" — виконання. Повторення пісень для заключного уроку-концерту.	Організація оркестру у групі, створення музичного супроводу (як одне із завдань гри).	Диригування вивченими творами.	Презентація проектів "Моя музична перспектива".	Опорна схема "Музика і життя".

7	З музикою у житті.	Тематична атестація.	Заключний урок-концерт.	Концерт у виконанні учнів, учителя та батьків.				Опорна схема "Музика і життя".
---	--------------------	----------------------	-------------------------	--	--	--	--	--------------------------------

ОПОРНІ СХЕМИ ТЕМАТИЗМУ ПРОГРАМИ

Передмова

Готуючись до уроку музики, вчитель використовує різноманітні прийоми інтенсифікації навчально-виховного процесу, що дозволяють активувати пізнавальну діяльність учнів, підвищити ефективність засвоєння ними основних положень програми “Музичне мистецтво”, сформувати інтерес до певної проблеми. Одним із таких прийомів є використання опорних схем.

У посібнику подано опорні схеми до тем навчальної програми “Музичне мистецтво. 5-8 класи” (укл. О.О. Гумінська), рекомендованої для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням дисциплін художньо-естетичного циклу.

Пропоновані опорні схеми розкривають ключові (загальні) музично-естетичні поняття: зв’язок музики з життям; зв’язок різних видів мистецтв; види музики (народна, класична, сучасна); зміст музики (характер, образність музичних творів), що лежать в основі тематизму програми. Вони дають змогу учням 5–8-х класів глибше засвоїти теми програми, найважливіші музично-естетичні, жанрово-стилістичні поняття та їх взаємозв’язок.

Структурні елементи основних понять та їх взаємозв’язки подаються в опорній схемі як у вигляді схематичних зображень (певних геометричних фігур та ліній-стрілок між ними), так і у вигляді конкретних образів — людей, об’єктів природи, предметів побуту, їх умовних зображень, символів тощо. Така композиція має наочню відображати логіку певного поняття тематизму.

Методика їх застосування на уроках музики — різноманітна. Опорні схеми можуть з’явитись перед учнями не одразу: на вступному уроці учні бачать “канву”, “головних персонажів” (музику, літературу, живопис, храм, театр, колос і т. ін.), але з кожним новим уроком поглиблення теми вони збагачуються новими поняттями (символами) та взаємозв’язками (стрілками, переходами). На підсумковому уроці образна модель уже повністю оформлена і служить основою для узагальнення теми. У цьому випадку опорна схема використовується лише на узагальнюючому уроці.

В іншому випадку схема пропонується учням під час введення в тему. Учні називають (читають) усі символи-поняття, які необхідно засвоїти (метод перспективи, або “забігання наперед”). Кожне поняття розкривається та закріплюється у процесі практичних форм роботи на наступних уроках. На підсумковому ж уроці за опорною схемою можна провести тематичну атестацію.

зв’язки музики та життя, можуть бути використані в позакласній музично-виховній роботі та в культурно-просвітницькій позашкільній роботі.

1. Музика і література

Взаємопроникнення літератури та музики розкривається через вірш як літературну основу пісні, пісні-гімну, через лібрето як літературну основу балету чи опери, через програмну музику, в основі якої лежать сюжети та образи літературних творів.

Збагачення літератури музичними темами можна спостерігати в легендах, що розповідають про музикальні таланти різних народів світу, у казках та оповіданнях з їх головними героями — музикантами, музичними інструментами, власне музикою. Особливу чарівність поезії надають їй музичні риси — співучість і музикальність, про що свідчить творчість Лесі Українки, Т. Шевченка та ін.

2. Музика і живопис

Взаємовплив музики та живопису може відбуватись за такими напрямками: учні порівнюють твори музичного та образотворчого мистецтв, поява яких спричинена одним і тим самим явищем життя (наприклад, історичні події хрещення України-Русі, образ Володимира Великого, образи козацтва, картини природи); знайомляться з музичними творами, створеними під впливом образів живопису (“Картинки з виставки” М. Мусоргського), з творами, в яких підсилено роль зображальності (звернення до “звукових” картин художників-мариністів).

Але в основі опорної схеми лежить порівняння засобів виразності двох мистецтв, їхня спільність (гама, відтінки, штрихи) та відмінність (мелодія — лінія). Порівняння блоків “форма — композиція”, “лад — колір”, “акорд, гармонія — колорит”, “фактура — техніка” (звукова фактура та техніка акварелі, гуаші, олії) розкриває своєрідність кожного з мистецтв за подібності термінів.

Спільність виразальних засобів може бути підкреслена термінологією у переносному значенні (“музика — живопис звуків”, “живопис — музика кольору”).

3. Музика в театрі

Синтез мистецтв у театрі — музики, літератури, живопису, хореографії, драматичної гри та режисури — здійснюється в музично-театральних жанрах — опері, балеті, музичній драмі, мюзиклі. Кожен вид мистецтва відіграє властиву йому роль у створенні цілісного художнього образу.

Номерна структура музично-театральних жанрів є основою їх драматургії (композиції). Окремі номери (арії, аріозо, пісні, ансамблі, танці головних героїв) сприяють знайомству з головними героями, вводять в образність і настрій тієї чи іншої епохи, тих чи інших подій (увертюра, оркестровий епізод, хор).

4. Музика у храмі

Синтез мистецтв у храмі — Слова Божого, архітектури, живопису і музики — суттєво впливає на духовний світ людини. Знайомство з духовною музикою (хоровою, органною, музикою церковних дзвонів), духовним живописом (мозаїкою, фрескою, іконою) та архітектурою, кожен з яких властивими їй засобами передає образи молитви, служби Божої, збагачує людину, вивіщує її серед інших.

5. Національні почуття у музиці

Національні почуття людини — патріотизм, героїзм, гордість, любов до свого краю, до свого минулого, віра у свій народ — немов зернятка, що їх можна виплекати у власному “колові почуттів”. Такий “колов” живиться з життя з його національною символікою, національною історією, національними героями, вірою, родиною, рідним краєм. Ці основні засоби формування національних почуттів найшвидше проникають до людської душі через музику.

6. Краса у музиці

Дана опорна схема допомагає усвідомити другу тему 6-ого класу “Краса української музики” та другу тему 7-ого класу “Краса світової музики”.

Краса музики є, насамперед, красою тих рис життя, які вона оспівує: досконалості, природності, витонченості, упорядкованості, пропорційності, гармонійності, дивовижності. Цими рисами наділені образи прекрасного в музиці.

Красою в музиці вважають і красу засобів музичної виразності — гармонійність мелодії, форми, ритму, тембрів.

Краса в житті людини має важливе значення (чи то краса життя, чи краса музики): вона дарує приємність, радість, насолоду, здивування й захоплення, милування та благоговіння.

7. Корифеї української музики

Класична епоха української музики представлена творчістю М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового. Учні ознайомлюються з їхніми найвідомішими творами, визначають характерні риси творчості кожного з композиторів через пошук відповідних визначень у спогадах та матеріалах їх сучасників.

8. Українська музика у світі

Музично-культурне життя української діаспори можна подати у вигляді карти світу. На ній позначено кількість представників української діаспори у світі (у тисячах). Пропонуються відомості з життя та творчості українських композиторів, які жили та живуть за кордоном (О. Кошиця, М. Фоменка, І. Соневицького, В. Балає, Ю. Фіали, А. Гнатишина, М. Кузана), і мистецького життя української діаспори (творчі спілки та колективи).

9. Загальнолюдські почуття в музиці

Музика розповідає, перш за все, про людину з її почуттями — тугою за батьківщиною, романтичними та трагічними переживаннями, піднесеною радістю, гурмом, любов'ю, ненавистю тощо.

Ці загальнолюдські почуття можуть виплекати в нас музика, мистецтво й саме життя.

10. Корифеї світової музики

Класична та романтична епоха світової музики представлені творчістю Й.С. Баха, В.А. Моцарта, Л. ван Бетховена, Ф. Шопена, Е. Гріга. Учні ознайомлюються з їхніми найвідомішими творами, обґрунтовують значення їх творчості для світової історії музичного мистецтва, використовуючи висловлювання про них інших відомих людей. Й. Гайдна та П. Чайковського можна віднести до корифеїв, але про них йшлося на попередніх уроках (метод повернення до вивченого).

11. Україна у житті та творчості зарубіжних композиторів

Зв'язки зарубіжної та української музики можна представити у вигляді карти Європи. Інформацію про видатних діячів світової музичної культури, які відвідували Україну, знали й використовували у власній творчості українську музику, можна отримати, прочитавши усі вказівки та посилання на карті.

12. Що означає сучасність у музиці?

Поняття “сучасність музики” представлено у двох значеннях: у вузькому (музика, створена останнім часом — сучасні стилі, жанри, виконавці) і в широкому (музика, яка відповідає сучасним ідеям, ідеалам, образам та почуттям — сучасність як вічність). Таким чином розкривається і значення сучасності народної та класичної музики.

13. Музика і кругозір

Кругозір як система поглядів людини на довколишній світ може бути представлена по-різному. Систему поглядів на музичний світ (це не завжди єдиний погляд) можна подати у вигляді трьох основних променів — народної, класичної та сучасної музики (у вузькому розумінні). Навколо цих основних променів є безліч другорядних, кількість яких залежить від музичного досвіду та загального кругозору кожної людини. Серед перерахованих на схемі учні впізнають відомі (неофольклоризм, фолк-рок, симфо-рок), вивчать нові (джаз, рок-музика, поп-музика, симфо-джаз) та спроектують власний музичний кругозір на вивчення нових понять (бард-рок, латин-рок, бароко-рок, бароко-джаз тощо).

14. Музика і духовність

Духовність є здатністю людської душі сприймати й виражати засобами музики віру та моральність.

Духовність музики — це істинність, гідність, доброта, плідність, милосердя, правдивість, чесність, краса людини, вища правда й любов, відображені в музиці (моральність, віра в істину).

Духовність музики — це релігійні ідеали, відображені в музиці (віра в Бога).

15. Музичне життя сучасної України

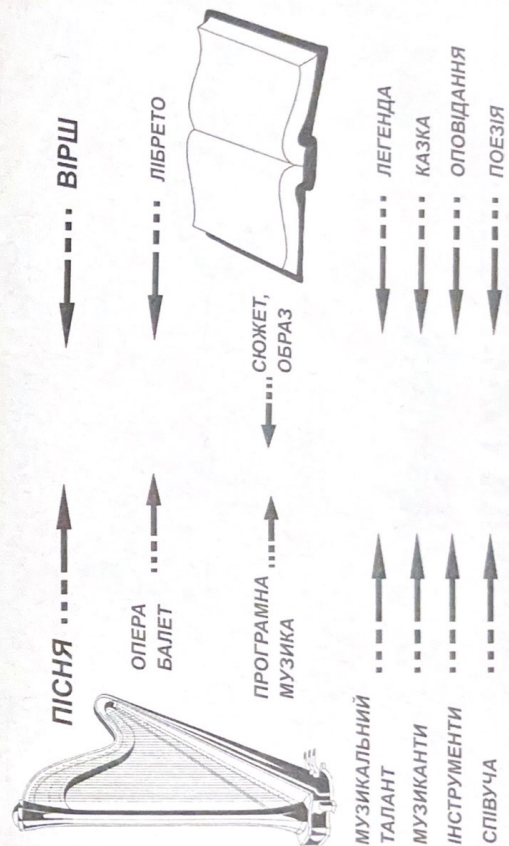
На карті сучасної України слід представити музичне життя з його концертними залами, театрами, мистецькими колективами. Учні можуть додати до карти сучасні музичні конкурси та фестивалі або створити окрему карту музичного життя рідного міста.

16. Музика і життя

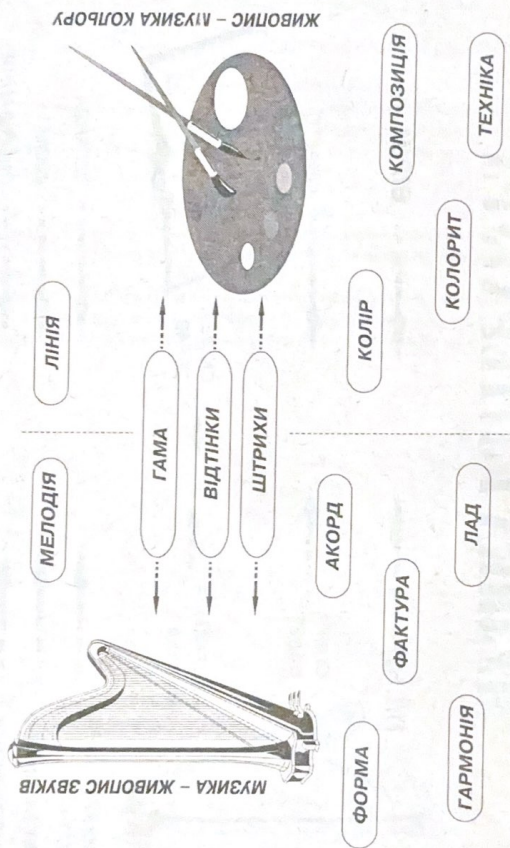
Духовне та матеріальне значення музики в житті людини розкрито в останній опорній схемі. Учні мають усвідомити важливість музики як у першому, так і в другому значенні.

На основі схеми "Музика і життя" можна провести підсумковий урок музики у 8-ому класі. На кожну духовну й матеріальну "дію" музики учні добирають конкретні музичні твори, підтверджуючи розповіддю вплив музики на життя.

МУЗИКА І ЛІТЕРАТУРА

МУЗИКА І ЖИВОПИС

МУЗИКА В ТЕАТРІ

МУЗИКА В ХРАМІ

СЛОВО БОЖЕ

МУЗИКА

ЖИВОПИС

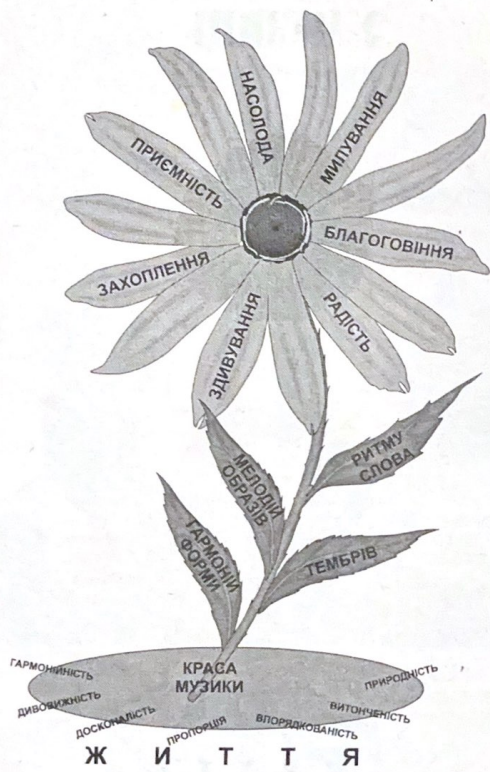

АРХІТЕКТУРА

НАЦІОНАЛЬНІ ПОЧУТТЯ У МУЗИЦІ

КРАСА У МУЗИЦІ

КОРИФЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

**Микола Віталійович
Лисенко
(1842-1912)**

"Сонце, батько
української музики"
(К.Станіславський)

"Засяв ниву
української музики"

**Микола Дмитрович
Леонтович
(1877-1921)**

"Хорова душа України"

**Кирило Григорович
Стеценко
(1882-1922)**

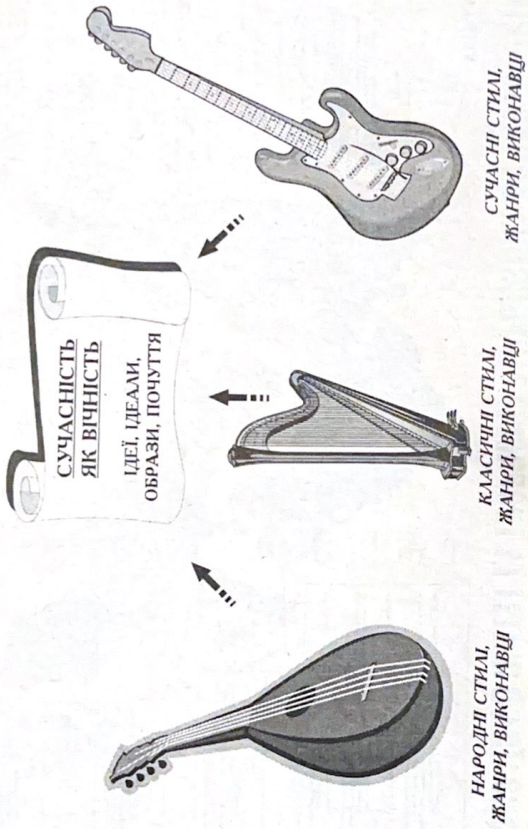
"Слівець українського
народу, який зумів
доторкнутися своєю
творчою інтуїцією до
глибини народної
душі, первіятися,
злитися з нею, стати
її вустами."
(П.Козацький)

**Яків Степанович
Степовий
(1883-1921)**

"Не бойовий, не
військовий, а
идилічний, на
мирно-сумних
струнах образ
української музики"
(К.Стеценко)

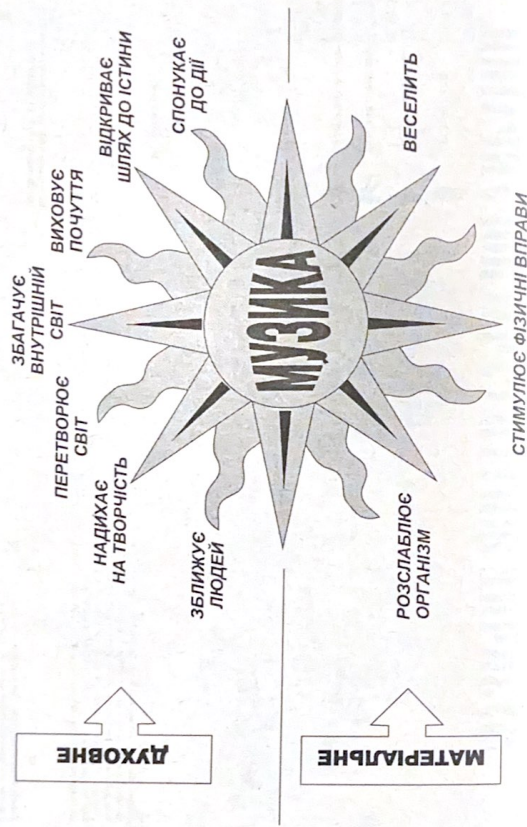
ЩО ОЗНАЧАЄ СУЧАСНІСТЬ У МУЗИЦІ?

МУЗИКА І КРУГОЗІР

МУЗИКА І ЖИТТЯ

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамова М.А. Беседи і дидактичні ігри на уроках по образотворчому мистецтву — Москва: Власов, 2002. — 128с.
2. Алексеева Л., Григорьев В. Страницы зарубежной музыки XIX века. — Москва: Знание, 1983.
3. Алексеева Ф. Суровая школа маленького Баха // Пионерский музыкальный клуб. Вып. 10. — Москва: Музыка, 1971. — С. 43-49.
4. Розповіді про музику. Вип. 2. / За ред. С.П. Алексеевої. — К.: Музична Україна, 1979.
5. Розповіді про музику. Вип. 5 / За ред. С.П. Алексеевої. — К.: Музична Україна, 1983.
6. Алликуметс К.П., Метса А.А. Поговорим... Поспорим... Учеб. пособие. — Ленинград: Просвещение, 1987. — 320с.
7. Бандура в діаспорі // Бандура: Музично-літературний журнал. — 2000. — №73-74. — С. 26-35.
8. Бандура в діаспорі // Бандура: Музично-літературний журнал. — 2001. — №75. — С. 16-23.
9. Бернстайн Л. Концерты для молодежи: Пер. с англ. — Ленинград: Сов. композитор, 1990. — 232с.
10. Брожкевич Е. Образ любви. — К.: Муз. Україна, 1979. — 190с.
11. Бряцева В. Иоганн Себастьян Бах // Рассказы о музыке: Сборник / Сост. С.П. Алексеева. Вып. 6. — К.: Муз. Україна, 1985. — С. 3-8.
12. Бряцева В. Мифы Древней Греции и музыка. — Москва: Музыка, 1988. — 41с.
13. Ванслов В. Статьи про балет. — К.: Музыка, 1980.
14. Васина-Гроссман В.А. Книга о музыке и великих музыкантах: Маленькая энциклопедия. — Москва: Дет. литература, 1986. — 192с.
15. Васина-Гроссман В.А. Первая книжка о музыке. — Москва: Музыка, 1988. — 112 с.
16. Весёлые уроки музыки в школе и дома / Авт.-сост. З.Н. Бугаева. — Донецк: Сталкер, 2002. — 383с.
17. Волшебная свирель: Сказки народов СССР о музыке / Сост. С.Жилилова. — К.: Муз. Україна, 1988. — 160с.
18. Газарян С.С. В мире музыкальных инструментов: Кн. для учащихся старших классов. — Москва: Просвещение, 1989. — 192с.
19. Гингольд Л. В поединке с судьбой: Героические дни Людвиг ван Бетховена. — Москва: Музыка, 1989. — 31с.
20. Гордйчук М. Леся Дичко. — К.: Музична Україна, 1978. — 40с.
21. Гордйчук М. Никола Леонтович. — К.: Муз. Україна, 1977. — 136с.
22. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Метод. посібник. — Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. — 104с.
23. Диденко Т. Ничто не обогащает душу так, как музыка // Пионерский музыкальный клуб. Вып. 23. — Москва: Музыка, 1989. — С. 62-66.
24. Дилакторская Н. Повесть о Гайдне. — Ленинград: Детская литература, 1961. — 80 с.
25. Дискотека в школе: Метод. разработка / Сост. Н.М.Провозина. — Ровно: РГПИ, 1988. — 28с.
26. Дубецкий К. Майстри п'яти ліній. — К.: Веселка, 1973.
27. Зильберквит М. Страницы детства и юности композитора А.И.Хачатуряна // Музыка и ты: Альманах для школьников. Вып. 6. — Москва: Сов. композитор, 1987. — С. 10-20.
28. Івашкевич Я. Шопен. — К.: Муз. Україна, 1989. — 208с.
29. Кабалевский Д.Б. Ровесники: Беседы о музыке для юношества. — Москва: Музыка, 1987. — 126с.
30. Кабалевский Д. Як розповідати дітям про музику? — К.: Муз. Україна, 1982.
31. Калініна Н.А. П.І.Чайковський: Повість. — К.: Муз. Україна, 1990. — 161с.
32. Кияновська Л. Українська музична культура: Навчальний посібник. — Тернопіль: Астон, 2000. — 187с.

33. Клефов А.С. Там, где музыка живёт. — Москва: Педагогика, 1985. — 152с.
34. Клыонов А.С. Симфонія з сюрпризом: Юному любителю музики. — К.: Муз. Україна, 1980. — 180с.
35. Колісниченко Ю.Я., Плачинда С.П. Неопалима купина: Роксолана. Гулевичівна. Прокопович. Березовський. Ведель: Біографічні повісті. — Хмельницький: Поділля, 1994. — 208с.
36. Копляки і щедрівки. — К.: Музична Україна, 1991.
37. Корольок Н. Кобзарєва пісня. — К.: Юні таланти, 1994. — 75с.
38. Костенко Л. Маруся Чурай: Історичний роман у віршах. — К.: Дніпро, 1982. — 136 с.
39. Куцислова Л. Українська класична музика в школі. — К.: Музична Україна, 1969.
40. Курцман А. Історический концерт (О Бетховене) // Музыка и ты: Альманах для школьников. Вып. 5. — Москва: Сов. композитор, 1987. — С. 60-65.
41. Левашова О.Е. Михаил Иванович Глинка. Кн. 2. — Москва: Музыка, 1988. — 352 с.
42. Левитан Р. Утро Баха // Музыка и ты: Альманах для школьников. Вып.3. — Москва: Сов. композитор, 1983. — С. 21-23.
43. Лейтес Р. Певец далёкой родины (О Шопене) // Рассказы о музыке: Сборник / Сост. С.П. Алексеева. Вып. 6. — К.: Муз. Україна, 1985. — С. 17-24.
44. Леонтович М. Практичний курс навчання співау в середніх школах України. — К.: Музична Україна, 1989. — 133с.
45. Леонтович М. Спогади: — К.: Муз. Україна, 1982. — 238с.
46. Лисецкий С. Кирило Стеценко. — К.: Муз. Україна, 1974. — 45с.
47. Лисецкий С.И. Українська музична література для 6 класу ДМШ: Навч. Посібник для дит. муз. шк. — К.: Муз. Україна, 1991. — 104с.
48. Майданська С. Що дає основу... (Педагогічні погляди Григорія Сковороди і проблеми сучасності) // Українська культура. — 1991. — №12. — С. 16-18.
49. Маланок С. Мазепа — тло і постать. Андруся М. Гетьман Іван Мазепа як культурний діяч. — К.: Обереги, 1991. — 48с.
50. Малишев Ю.В. Бесіди про музику. — К.: Рад. школа, 1968. — 203с.
51. Масенко П. Нариси з історії української церковної музики. — К.: Муз. Україна, 1994. — 152с.
52. Машенко Н.М. Слово, музика, образ. — К.: Рад. школа, 1982. — 96с.
53. Меморіальний будинок-музей М.В.Лисенка в Києві: Фотоальбом / Автор тексту Ю.О. Білякова / Упорядкування і фото М.О. Голяка. — К.: Мистецтво, 1983. — 47с.
54. Михальчишин Я.В. Український композитор на чужині (Михайло Гайворонський) // З музикою крізь життя. — Львів: Каменяр, 1992. — С. 214-217.
55. Михальчишин Я.В. Чусь, брате мій... (Левко Лепкий) // З музикою крізь життя. — Львів: Каменяр, 1992. — С. 36-40.
56. Михеева Л. Музыкальный словарь в рассказах. — Москва: Сов. композитор, 1988. — 176с.
57. Мотилевская С. Виолончель Санта Тереза. — Москва: Детская литература, 1970.
58. Пионерский музыкальный клуб. Вып. 20. — Москва: Музыка, 1988.
59. Пионерский музыкальный клуб. Вып. 22. — Москва: Музыка, 1988.
60. Муха А.І. Країна симфонія. — К.: Муз. Україна, 1988.
61. Народні оповідання. Для дітей мол. та серед. шкільного віку / Упор. А.І. Литвин. — К.: Муз. Україна, 1992. — 20с.
62. Савицький Р. Натхненні образом Мазепи // Музыка. — 1993. — №1. — С. 26-27.
63. Наука про службу Божу. — К.: Либідь, 1993. — 56с.
64. Нудьга Г.А. Українська пісня у світі. — К.: Муз. Україна, 1989. — 53с.
65. Ой ходив чумац: Сценарій свята чумацької пісні // Українська культура. — 2000. — №4.
66. Олесь О. Князя України: Минуле України в піснях: Поема. — К.: Веселка, 1991. — 143с.
67. Оперные либретто: Краткое изложение содержания опер. Т.1., Т.2 / Ред.-сост. В.А. Панкратова, Л.В. Полякова. — 4-е изд. — Москва: Музыка, 1978.
68. Падалка Г. Учитель, музика, діти. — К.: Музична Україна, 1982.

69. Паладій Я. Абетка з історії України
70. Погребенник Ф. Українські пісні-гімни. — К.: Товариство "Знання", 1992. — 64 с.
71. Пожидаев Г.А. Страна симфония. — Москва: Мол. гвардия, 1968. — 96с.
72. Прибегина Г.А. П.И. Чайковский. — Москва: Музыка, 1986. — 200с.
73. Прокопович Т.Ю. Неоромантична стилістика скрипових концертів Вірка Балєса // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Мистецтвознавство. — 1999. — №2. — С. 46-51.
74. Рассказы о музыке из "Пионерского музыкального клуба" №№ 6-10 для школьников. Вып. 2. — Москва: Музыка, 1972. — 148с.
75. Розповіді про музику. Вип.1 / Упор. В.Дрізо. — К.: Муз. Україна, 1975. — 196 с.
76. Ромашук И. О нашем современнике Георгии Свиридове // Музыка и ты: Альманах для школьников. Вып. 7. — Москва: Сов. композитор, 1988. — С. 3-9.
77. Самохвалов Б. Борис Лятошинский. — К.: Муз. Україна, 1981. — 47с.
78. Сигейкина Е.Б. Из истории русской духовной музыки // Музыка в школе. — 2003. — №1. — С. 20-25.
79. Симоненко В.С. Лексикон джаза. — К.: Муз. Україна, 1981. — 112с.
80. Скудина Г.С. Три великих ровесника // Музыка и ты: Альманах для школьников. Вып. 5. — Москва: Сов. композитор, 1986. — С. 38-44.
81. Слово о музыке. Русские композиторы XIX века. — Москва: Просвещение, 1990.
82. Смоляк О. Український дитячий фольклор. — Тернопіль: Лілея, 1998.
83. Ступель О., Пилинський М. Образи святової поезії в музиці. — К.: Музична Україна, 1971.
84. Судина Г.С. Рассказы об Иоганне Себастьяне Бахе. Для школьников среднего и старшего возраста. — Москва: Музыка, 1985. — 32с.
85. Тигранов Г. Арам Хачатурян. — Москва: Музыка, 1987. — 190с.
86. Товстуха Е. Микола Лисенко: Розповіді про композитора. — К.: Радянський письменник, 1988. — 343с.
87. Українка Леся. До мого фортепіано // Українка Леся. Сім струн: 36 поезій.
88. Федорович Т. Українська література та музика. Інтегрований курс (за програмою 10-11 класів). — Тернопіль: Астон, 2001. — 64с.
89. Фрид Э.Л. М.П. Мусоргский: Популярная монография. — Ленинград: Музыка, 1987. — 110с.
90. Хентова С.М. Любимая музыка: Попул. очерк. — К.: Муз. Україна, 1989. — 360с.
91. Цукер А. У истоков рок-оперы // Музыка и ты: Альманах для школьников. Вып.9. — Москва: Сов. композитор, 1990. — С. 56-64.
92. Чубинський П. Ще не вмерла Україна. — К.: Обереги, 1991. — 16с.
93. Швачко Т. Світова музична література. Випуск 1. — К.: Музична Україна, 1998.
94. Юдина Е.И. Мой первый учебник по музыке и творчеству: Азбука муз.-творч. саморазвития (Серия "У тебя всё получится"). — М.: Аквариум, 1997. — 272с.
95. Юсевич Ю.С. Музыка. Словник-довідник. — Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2003. — 352с.
96. Ярославич Л. Леся Українка і музика. — К.: Муз. Україна, 1978. — 125с.
97. Кошчиць О. Про українську пісню й музику. — Репринт. вид. — К.: Муз. Україна, 1993. — 48с.
98. Великдень в Україні: Нариси про Великодні свята з народними піснями. — К.: Музична Україна, 1993.
99. Китастий Г. Ветавай, народе! Твори для капели бандуристів: хорн, солов'їни. — К.: Муз. Україна, 1996. — 176с.
100. Станішевський Ю. Маєстро з Парижа // Музыка. — 1991. — №2. — С. 12.
101. Яцків О.Г. Прописаний у Нью-Йорку // Музыка. — 1992. — №2.
102. Кияновська Л. Успіх українців у Кракові // Музыка. — 2003. — №3. — С. 22.

103. Зайцев П. Пісень дивних чарівник // Музика. — 2001. — №1-2. — С. 22-25.
104. Зьола М.М., Зьола М.Й. Грамзаписи хорів Кошиця // Музика. — 2001. — №1-2. — С. 25-27.
105. Дудик Р. Хори в Канаді // Музика. — 1999. — №1-2. — С. 15.
106. Жук Р. Проект розбудови української діаспорної культури // Народна творчість та етнографія. — 1993. — №2. — С. 36-39.
107. Слово до слова — складається мова. — Харків, 1999.
108. Українські народні прислів'я та приказки. — Харків, 2002.
109. Стешко Ф. Моцарт і Березовський // Музика. — 1994. — №3 (липень-серпень). — С. 22-25.
110. Музыка. 4-7 классы: Метод. пособие для учителя / Науч. рук. Д. Кабалевский. — Москва: Просвещение, 1986. — 239с.
111. Крауклис Г. Симфонические поэмы Рихарда Штрауса. — Москва, 1970.
112. Воспитание музыкой: Из опыта работы / Сост. Т.Е. Вендрова, И.В. Пигарева. — Москва: Просвещение, 1991. — 205с.
113. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года: Учебник. В 2-х кн. Кн. 1: От античности к XVIII веку. — Москва: Музыка, 1986. — 462с.
114. Митці України: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. — К.: Українська енциклопедія, 1992. — 848с.
115. Филипчук З. Колядує вся родина: Нові колядки. — Львів: Високий замок, 1999. — 48с.
116. Головащенко М. Соломія Крушельницька в "Ла Скала" // Музика. — 1978. — №5. — С. 30-31.

ЗМІСТ

Гумінська О.О., Туровська Л.І.

Календарно-тематичне планування уроків музики. Передмова	3
Календарно-тематичне планування уроків музики. 5 клас	4
Календарно-тематичне планування уроків музики. 6 клас	15
Календарно-тематичне планування уроків музики. 7 клас	27
Календарно-тематичне планування уроків музики. 8 клас	38

Гумінська О.О.

Опорні схеми тематизму програми. Передмова	48
Музика і література	53
Музика і живопис	54
Музика в театрі	55
Музика у храмі	56
Національні почуття у музиці	57
Краса у музиці	58
Корифеї української музики	59
Українська музика у світі	60
Загальнолюдські почуття у музиці	61
Корифеї світової музики	62
Україна в житті та творчості зарубіжних композиторів	63
Що означає сучасність у музиці?	64
Музика і кругозір	65
Музика і духовність	66
Музичне життя сучасної України	67
Музика і життя	68
Список рекомендованої літератури	68